Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тэмнай 1921 оной ...абриин 21-hээ гарана | № 136 (13930) | 1975 оной июниин 11, среда | Сэн 2 мүнгэн.

Модо отологшодой конкурс

ЗАЛУУШУУЛ ШАЛГАРБА

Итанцын леспромхозой Кикын пунктын коллектив эрхим түрүү ажалаараа үнинһөө хойшо суурхадаг. Тус пунктын хүдэлмэришэд «Забайкаллес» комбинат соо эгээл түрүүлэн модые нарин зурууд болгон унагаадаг болоо һэн. Ногоон ургамал гэмтээгдэхээ болёо. Эндэ эгээл түрүүн гидроклин хэрэглэгдэжэ эхилээ. Хурамхаанай леспромхозой хүдэлмэришэдэй жэшээгээр 1,5 халаанай гуримаар модо бэлэдхэдэг болоо бэлэй.

Үнгэрһэн жэлэй зун эндэ томодхогдоһон бригада эмхидхэгдээ һэн. Тиигэхэдэ «Забайкаллес» комбинадай олон хүдэлмэришэд эндэ сугларжа, И .П. Мельниковэй бригадын хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгтэйнь танилсаһан юм. Мүнөө, «Забайкаллес» комбинадай бүхы шахуу леспромхозуудта томодхогдоһон бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Хурамхаанай леспромхозой бэрхэ хүдэлмэришэн В. П .Парамоновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һарадаа 9000 кубометр модо бэлэдхэдэг болоо. Кикын пунктын хүдэлмэришэд хэрбээ 1971 ондо 120 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн һаа, 1974 ондо 140 мянган кубометр бэлэдхэһэн байна.

Һаяшаг «Забайкаллес» комбинадай эрхимэй эрхим хүдэлмэришэд шадабари мэргэжэлээ туршалсахаяа Кикын пунктда сугларбад. Июниин 6-най үглөөгүүр эндэ сугларһан хүдэлмэришэд автобусто һуужа, ой гарабад. Кикын пунктын начальник Дмитрий Федорович Скрипкин огторгой өөдэ харасагаагаад:

— Үдэ багта һалхин үлеэжэ захалха. Мүрысөөгөө түргэн эхилээл һаа, һайн бэлэй, — гэжэ томоотойгоор хэлэхэ юм. Үглөөнэй юһэн часта модо отолхо газартаа хүрэжэ ерэбэбди.

«Модо отологшодой конкурсдо хабаадагшадта амар мэндэ!» гэһэн амаршалга уран гоёор бэшээтэй. Конкурс үнгэргэхэ комиссиин түрүүлэгшэ, комбинадай техническэ таһагай начальник Емельян Архипович Затравин тус мүрысөөндэ хабаадагшадые халуунаар амаршалаад, амжалта туйлахыень хүсэбэ. Үнгэрһэн жэлэй чемпион, Байгалай леспромхозой модо отологшо Е. П. Александров конкурсын туг үргэбэ.

Шадамар бэрхээр модо отолхын тула дүй дүршэл, шадабари мэргэжэл хэрэгтэйл болодог шуу. Түргэнөөр, хэрэгтэй тээшэнь модо унагааха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ юм. Тиимэһээл конкурсдо хабаадагшад олон бэрхэшээлнүүдые дабаха болоно. Нэгэ модо хоёр минутын туршада отолжо унагаагаа һаа, конкурсдо хабаадагһа 40 очко абаха юм. Модоной унаха зүгтэ тусгаар тэмдэг табигдана. Энэ тэмдэгтэ тудаа һаа, 500 очкодо хүртэхэ зэргэтэй. Иимэ шанга эрилтэ конкурсдо хабаадагшадай урда дэмы табигдаагүй ёһотой.

Жээрэб таталганай болоходо, Баргажанай леспромхозой модо отологшо, нёдондоной чемпион Евгений Павлович Александровта түрүүшын ээлжээн тудаба. Шулуутайн леспромхозһоо ерэһэн Н. С. Слабожанинов удаадахи ээлжээндэ модо отолхо болобо. Хандагайн леспромхозой залуу хүдэлмэришэн А. К. Белоусов гурбадахи ээлжээндэ гараха болобо, Конкурсдо бүхыдөө 11 хүдэлмэришэд хабаадалсана. Эдэнэй алиниинь лэ мүрысөөндэ илагша aаб? Хараха янзада бултадаа шинраг шамбай бэетэй, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд хэбэртэй.

Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэн Е. П. Александров нэгэдэхи номертой модондо дүтэлбэ. Тэрэ 1 минута 45 секундын туршада модо отолжо, 40 очко абаба. Отолһон модониинь тэмдэгтэ дүтэ унажа, үшөө 400 очко абаба. 45 секундын туршада модоной гэшүүһэ сэбэрлэжэ, бүхы дээрээ 655 очкотой болобо. Шулуутайн леспромхозой хүдэлмэришэн Н. С. Слабожанинов модо отолхо гурим эбдэжэ, модониинь тад ондоо тээшээ унаба. Тиигэжэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэһээ хаһагдаба.

Хандагайн леспромхозой залуу хүдэлмэришэн, комсомолец Александр Белоусов балайшье ехээр яарана, тэбдэнэгүй. Аалиханаар модондо дүтэлөөд, модо отолжо эхилбэ. Тэрэ оройдоол 1 минута 37 секундын туршада модо унагаажа, гэшүүһэ сэбэрлэхэ ажалаа ехэ түргэнөөр дүүргэжэ, 656 очкотой болоо һэн. Итанцын, Байгалай, Хүртэйн леспромхозуудай хүдэлмэришэд хэдышье оролдоо һаа, Александр Белоусовые хүсэжэ ядабад.

Тиигэжэ А. Белоусов «Забайкаллес» комбинадай 1975 оной чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Харин нёдондоной чемпион Е. П. Александров хоёрдохи, Байгалай леспромхозой залуу хүдэлмэришэн Анатолий Шумилов гурбадахи һуурида гараба. Энэ конкурсдо хабаадалсаһан хүдэлмэришэдэй дундаһаа залуушуул шалгарба.

— Манай залуу хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ байдаг. Тиимэһээл һайн үрэ дүн туйлажа, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Энэнь ехэл һайн, — гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ Е. А. Затравин хөөрэнэ.

Жэл бүри үнгэргэгдэдэг модо отологшодой заншалта конкурс дүүрэбэ. Мүнөө жэлэй чемпион А. Белоусов Красноярскын областьдо үнгэргэгдэхэ зональна конкурсдо хабаадалсахаар июниин 12-то мордохонь.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэн 1975 оной чемпион А. К. Белоусов; хоёрдохи һуурида гараһан Е. П. Александров; Байгалай леспромхозой хүдэлмэришэн А. Шумилов; комиссиин гэшүүд отологдоһон модо хэмжэжэ байнад.

В. НИКОЛАЕВАЙ фото.

Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ

...ИЖАЛТАЯА ...ЬБАДХАНАБДИ

...й Санагын совхозой ...юһэдэхи табан жэлэй ...даабаринуудые амжал...айнаар дүүргэжэ байна. ...э шиидхэхы удха ша...жэлдэ үйлэдбэриин ...э дүн туйлажа, совхоз...ФСР-эй Министрнүүдэй ...болон ВЦСПС-эй ...дам...к Улаан тугта, мүнгэн ...үртэһэн байгаа.

...һан энэ амжалтаараа ...ан совхозой хүдэлмэ...табан жэлэй түгэсхэ...э дээшэлүүлэгдэһэн ...с уялгануудые бата...һан юм. Тиигэхэ зуураа ...алай продуктнуудые ...тушааха табан жэлэй ...с хүдөө ажахын хү...лэгшэдэй бүхэсоюзна ...болотор дүүргэхэ зо...рдаа табиһан байгаа. ...бодото дээрэнь бэе...тула малшаднай со...мүрысөөндэ эдэбхитэй...лсожо, эршэтэй һай...дэлжэ байна.

...эхы жэлдэ түрүүшын ...туйлагдаба. Хахад ...туршада совхознай гү...140 центнер мяха ту...тсэбтэй байбал, июниин ...байдалаар 1466 цент...най комбинадта оруул...рэндэ мяха худалдаха ...жэлэй түсэбые болзор...урид дүүргэхэ хэрэгтэ ...малшан Надежда Даши...льжуровагай оруулһан ...юн ехэ гээд онсолон ...хэ хэрэгтэй. Энэ нүхэр ...э үбэлэй туршада ша...үдай гүүртэдэ ажаллаха зуураа, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 750 граммһаа дээшэ нэмээжэ байһан юм. Шахагдаһан бүхы малынь гүрэндэ тушаагданхай. Ажалша бэрхэ малшан Надежда Дашиевна Бальжурова Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн байна.

Энэ жэлэй июниин долооной байдалаар совхозоймнай һаалишад 1739 центнер һү гүрэндэ худалдажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 23 хоногоор урид дүүргэбэ. Һаалишан, аймагай Соведэй депутадта кандидат Софья Будаевна Будаева январь—май һаранuудта даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1103 килограмм һү һаажа, совхоз соогоо эрхимлэнэ. Залуу һаалишан Валерий Гапилов энэ үедэ үнеэн бүриһөө 900 гаран килограмм һү һааһан байна. Үнинэй һаалишад Ринчин-Ханда Будаева, Сэндэмэ Гомбоева гэгшэд баһал һайн дүнгүүдтэй.

Манай совхозой малшад энэ жэлдэ туйлаһан түрүүшынгээ амжалтые болохоёо байһан Соведүүдэй һунгалтада зорюулна. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй шэнэ уялгануудые абаад, июлиин нэгэн болотор 440—450 центнер һү хахад жэлэй түсэбһөө гадуур тушааха зорилго һаалишад урдаа табина.

А. ЦЫБИКОВ,
Санагын совхозой партбюрогой секретарь.
Захааминай аймаг.

Аймагай эгээл холын нютаг болохо Целинный тосхонһоо саашаа нэмжыһэн уужам таряалан шадар, Хондо голой эрьедэ шифер хушалтатай модон шэнэ гэрнүүд харагдана. Энэмнай мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг «Комсомольский» совхозой хоёрдохи отделениин полевой стан гээшэ. Наада захын гэр дээрэ улаан туг далбана.

— Эндэ улаан булан түхеэрэгдэнхэй, орожо харая, — гээд совхозой парткомой секретарь Догсон-Жаб Бороздоевич Чимитов «газигаа» байлгаха зуураа хэлэбэ.

Тракторна бригадын тоо бүридхэгшэ үбгэжөөл С. Т. Денисенко механизаторнуудай ажалай дүнгүүдтэй, байра байдалтай бидэниие танилсуулжа:

— Бусад аймагуудта орходоо манай иишэ газар хожомшог гэдэдэг тула тарилга нилээд орой эхилдэг юм. Ороохото ургамалнуудые июниин табан болотор тарижа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, зориһондоо хүрөөбди. Иимэ тухагүй сагта тэдэндэ һайнаар ажаллаха, амарха арга олгохо шухала байгаа. Тиимэһээл манай совхоздо энээн тушаа онсо анхарал хандуулагдана, — гээд намда ойлгуулна.

Совхозой таряалан дээрэ ажалладаг хүнүүдэй халуун анхаралаар хүреэлэгдэнхэй байһыень бодото байдал гэршэлнэ. Полевой станай улаан булан багахан клубта адляар досоогоо шэмэглэгдэнхэй. Эндэ политическэ, соёлой хүдэлмэриин гуламта гэжэ эли ойлгохоор. Хүдөө ажахын ургамалнуудые тариха участогуудые харуулһан карта зуража үлгэгдэнхэй. Үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ урлалһан лозунгнууд. Соведүүдэй һунгалтые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха тухай уряанууд хаанаарнь элеэр харагдана. Мүн эндэ үлгэгдэһэн «Соносхолнуудай самбар» дээрэ совхозой дирекциин захиралтанууд, хүдэлмэришэнэй комитедэй шиидхэбэринүүд, тракторна бригадын социалис уялга, мүрысөөнэй гуриим, хажуудахи «Ажалай дүнгүүдэй самбарта» механи-

ТЭЛЭМБЫН ПОЛЕВОЙ СТАНУУДТА

затор бүхэнэй абаһан уялга ба ажалай бүтээсын дүнгүүдые харуулһан бюллетень обёорогдоно. Ажалдаа түрүүлһэн механизаторнуудай нэрэ соло «Дайшалхы хуудаһан» дээрэ бэшээтэй байна. Һүүлэй табан үдэр соо нормоёо 1,5 дахин дүүргэһэн В. Итюев, А. Верещагин, Ю. Батомункуев гэгшэдэй тарилгын агрегадууд, мүн газар хахалагша трактористнууд М. Шульгин, Вл. Итюев, М. Мункуев гэгшэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Гадна ажалдаа голодоһо гаргаха ушарые щүүмжэлжэ, арадай хинагшадай постын гэшүүдэй гаргаһан «Арадай хиналтын хуудаһан» бултанай анхарал татана.

Улаан булангай тэг дунда бильярд наадаха стол табяатай байна. Ханын захаархи ута стол дээрэ шэнэ газетэ, журналнууд, шатар, даам, домино бии. Радио болон телефон оруулагданхай. «Сигнал-2» телевизор хойморой буланда харагдана.

— Үдэрэй халаанда хүдэлэгшэдэй поли дээрэһээ ерэхэдэ, үдэшэндөө улаан буландамнай тон хүхюутэй зугаатай болодог. Хүнүүдэй сүлөөтэй сагаа зохидоор үнгэргэхэ бүхы арга олгогдонхой. Ажаллахадашье урматай байна, — гэжэ тарилгын хүдэлмэридэ туһалалсахаар хүдөө ажахын институдһаа совхоздо ерэһэн механизатор-студент Г. Покацкий хөөрэнэ.

Улаан булантай зэргэлээ гэртэнь столово түхеэрэгдэнхэй. Шэнэ янзын түхеэрэлгэнүүдтэй кухни соо тогоошод Д. Лодоева, Т. Кольскова гэгшэд үдэшын хоол бэлдэжэ тухашарна. 40 гаран ажалшадые үдэртэ 3 дахин халуун эдеэгээр хооллуулха график бэшээтэй. Үргэн һаруул сонхонуудтай, штукатурдажа сагаадагдаһан ехэ таһалгынь шэрдэгдэмэл, ялайса аршагдаһан шала дээрэ пластикаар гоёогдоһон хабтагайнуудтай 6 стол, шэнэ янзын стулнууд табяатай байна. Полевой станай столово городой кафеһээ дутуузүй зохидоор үзэгдэнэ.

Столовын зүүн тээнь 3 томо гэр зэргэлэнхэй. Энэмнай хамтын байранууд гээшэ. Досоонь ороходо зохидхон: сэбэр, һаруул, ялагар нюргатай зөөлэн оронууд, дэрэ, дэбдихэр, хушалтань гостиница соохидол заһагданхай.

Халаанаа дүүргэһэн механизаторнууд хамтын байрада дүтэ байһан банида ороһоной, хубсаһаяа һэлгэһэнэй һүүлээр эдеэлхэ, амархаяа ошодог байха юм.

Таряалан дээрэ ажаллагшадые һайнаар хангаха талаар тус полевой станай хүдэлмэрилэгшэд нэгэдэхи отделениинхидтэй мүрысэдэг юм. Бидэ тэндэнь ошохоёо замаа саашань үргэлжэлүүлбэбди.

Совхозой түб Тэлэмбэ тосхоной захадахи нүүрай саада тээ нэгэдэхи отделениин полевой стан оршоно. 1974 ондо үндэр ургаса хурааһанай түлөө Бүхэроссиин мүрысөөндэ илаһан, КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй мүнгэн шанда хүртэһэн В. М. Ланцевай бригадын механизаторнууд эндэ байрланхай. Энэ жэлдэ тэдэнэр 3670 га ороохото ургамалнуудые, 1000 гаран гектар зелёнко, силосэй ногоо таряа. Гушаад трактор газар хахалха, тарилга хэхэ хүдэлмэридэ хабаадаа.

РЕПОРТАЖ

Эндэхи полевой станда юрын лэ үдэр эхилэнхэй. Манай хараһаар байтар стан руу сэнхирхэн «Запорожец» ерэжэ, саада захын багахан гэрэй дэргэдэ зогсобо. Пенсионер Ф. И. Пигуев ажалдаа ерэбэ гээшэ. Тэрэ үдэһөө хойшо бани түлидэг уялгатай. Мүнөө һүниин халаанда хүдэлхэ механизаторнууд хамтын байра соо саб сагаахан унтари соо амаржа байна.

Нүгөө отделениин полевой станайхидта тон адли столово эндэ түхеэрэгдэнхэй. Досоохи ханыень фотостенд шэмэглэнэ. Гэрэл татаһан столнууд табяатай.

— Столоводомнай 80 шахуу хүн хооллодог юм. Тэрэ тоодо хорёод механизаторта үдэр бүри халуун эдеэ сэхэ поли дээрэнь абаашанабди. Ажалшадые амтатай һайн, олон янзын эдеэ хоолоор хангахые оролдонобди, — гэжэ ахалагша тогоошон А. Горбунова манда хөөрэнэ.

Ажалһаа сүлөөтэй механизаторнууд амяараа гэр соо түхеэрэгдэһэн улаан булан соогоо сугларлаг. Мүнөөшье хэдэн хүнүүд телевизор хаража һууна. Мүн эндэ уряа лозунг, «Дайшалхы хуудаһан», «Үдэр үдэрэй һонинууд», «Соносхолой ба ажалай дүнгүүдэй самбарнууд» гэхэ мэтые һонирхон уншамаар лэ. Нормын ёһоор 5,4 гектарай орондо үдэр бүри 9,5 га хахалжа байһан И. Рыбаковой толгойлдог звеногой хүндэлэлдэ Ажалай алдар солын туг улаан булангай газаа үргэгдэнхэй.

— Манай бригадынхид табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ баян ургаса ургуулхын түлөө шармайн оролдожо байна. Нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруу болзорто ороохото ургамалнуудые тарижа дүүргэбэбди, — гээд бригадир В. М. Ланцев хэлэнэ.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.
Яруунын аймаг.

...ҮРЭЙ ...ЛБОН ...ЭШЭ ...БШАНА

«Венера-9» гэжэ замбуулинай станци замдаа гаргагдаад, Газарай эгээн дүтын хүршэ Үүрэй солбон тээшэ дабшажа ябана. 136 хоногой үнгэрхэдэ, энэ автомат станци Үүрэй солбоной оршондо хүрэхэ юм.

Автомат станциин табигдахадань, Үүрэй солбон Газарһаа 118 миллион километр холо ниидэжэ ябаа. Тиихэдэ манай планетэ Нарые тойрон дабшахадаа, һураггүй урда ябана. Август һарын һүүл багта Наран, Үүрэй солбон ба Газар нэгэ зурлаа дээрэ гараха байна. Тиихэдэнь хүршэ хоёр планетын хоорондохи зай эгээл бага болохо—43 миллион километр. Замдаа айхабтар түргөөр дабшан, секунда соо 35 километр гаталхадаа, Үүрэй солбон Газарһаа уридлан урагшаа гараха байна. Октябриин 22-то станциин энэ планетэдэ хүрэхэдэнь, Газар ба Үүрэй солбоной хоорондохи зай 85 миллион километр болоод байха. Хүнэй гараар бүтээгдэһэн замбуулинай станци замдаа 352 миллион километр гаталха болоно.

Энэ удаада станци яахадаа иимэ удаан саг соо Үүрэй солбон худар ниидэхэ ёһотой юм? Ушарынь юуб гэхэдэ, урда тээнь табигдаһан станцинууд замаа богони болзор соо гаталдаг һэмнай. Түлхин гаргадаг ракетэнүүдэй мүнөө бии байһан хүсэн замбуулинай аппарадуудые жэл бүри Үүрэй солбон тээшэ табиха аргагүй байна. Бага элшэ хүсэ гаргашалха эрилтэ табиһан эгээл таарамжатай замаар замбуулинай аппараг ниидхүүлхын тула Наран ба Газар тушаа Үүрэй солбоной хүрэжэ ерэхэ үеые олохо хэрэгтэй.

Урда тээнь табигдаһан автомат станцинуудай элирүүлэн нээһэн туйлалтануудые үргэлжэлүүлхэ, Үүрэй солбоной нюруу дээрэхи даралта, температура, газай бүреэһыень шэнжэлхэ зорилготойгоор «Венера-9» табигдаа.

(ТАСС).

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

Нүхэд М. А. СУСЛОВ Ю. В. АНДРОПОВ һунгагшадтаяа уулзаба

Энэ округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Михаил Андреевич Суслов Куйбышевска областиин Автозаводской һунгуулиин округой һунгагшадтай ехэ эдэбхиин оршон байдалда уулзаба. Энэ уулзалга Волго мүрэнэй эрье дээрэхи Тольятти хотодо һаяхан баригдаһан Спортын ордон соо болоо.

Тольятти хотын КПСС-эй Автозаводской райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Н. Федюнин уулзалга нээбэ.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — Волжско автомобильна заводой (ВАЗ) хабсаралгын — кузовай үйлэдбэриин гагнагша В. Ф. Иванов нүхэр М. А. Сусловай ажаябадал ба ажал хэрэгүүд тухай хөөрөөд, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө һунгалтын үдэр дуугаа үгэхыень округой бүхы һунгагшадые уряалаа.

КПСС-эй, Совет гүрэнэй дотоодын, гадаадын политикые, партиин Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй ажал ябуулгые үгэ хэлэгшэд нэгэн һаналтайгаар һайшааһан байна.

КПСС-эй XXV съезд зарлаха тухай мэдээсэл ажалшадта зохёохы эршэ хүсэ нэмээһэн байна гэжэ эдэнэр тэмдэглээ. Түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрнэ.

Сугларагшадаар халуунаар угтагдан, М. А. Суслов һунгагшадай урда үгэ хэлэбэ.

* * *

Промышленна предприятинуудай, барилгануудай, колхоз, совхозуудай ажалшад, эрдэм наукын ба соёл культурын ажал ябуулагшад, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, студентнэр Новомосковско химигүүдэй Соёлой ордон соо сугларба. Тульска областиин Новомосковско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андропов июниин 9-дэ эндэ һунгагшадтаяа уулзаа.

КПСС-эй Новомосковско горкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Арбузов һунгалтын урда тээхи суглаа нээбэ.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — Новомосковско В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ химическэ комбинадай ахалагша аппаратчица, Социалис Ажалай Герой Р. Т. Тихоновада үгэ үгтэнэ. Ю. В. Андроповой ажаябадалай зам тухай тэрэ хөөрөөд, һунгалтын үдэр депутадта кандидадай түлөө дуугаа үгэхыень бүхы һунгагшадые уряалаа.

Тульска областиин хото городуудай, һуурин тосхонуудай һунгуулиин округуудай ажалшад болохоёо байгаа һунгалтада ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэлэдхэл хэн, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ үйлэдбэриин амжалтануудые туйлаха юм гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө һунгагшад нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхэ юм гэжэ эдэнэр мэдүүлээ.

Һунгагшадаар халуунаар угтагдан, Ю. В. Андропов үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

Д. С. ПОЛЯНСКИИН САРАТОВСКА, ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬНУУДТА ОШООД БАЙҺАН ТУХАЙ

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр Д. С. Полянский Саратовска, Волгоградска областьнуудта хүрэбэ. Эдэ областьнуудай Волго мүрэнэй баруун бэеын ба саада талын районуудта ургасын ямараар гаража байһые хараад, уһалуурнин түхеэрэлгэнүүдэй барилгатай, уһалагдадаг газарые ямараар ашаглалгатай танилсаһан, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй, барилгашадтай уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Партиин областной комитедүүдтэ Д. С. Полянский партийна, совет, хүдөө ажахын зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдөө. Тарилгын хүдэлмэри ба тэжээл бэлдэлгын, ургаса хуряалга үнгэргэлгын, Поволжидо уһалуурние саашадань хүгжөөлгын, үйлэдбэрине һайжаруулха бии байгаа арга ноөсэнүүдые ашаглалгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

СССР-тэ ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛ ҮНГЭРГЭХЭ КОМИССИДА

СССР-тэ Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл үнгэргэхэ комиссиин ээлжээтэ заседани КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуровай түрүүлэлгэ доро июниин 9-дэ Кремль соо болобо.

Эхэнэрнүүдэй жэл үнгэргэлгэдэ хабаатай уласхоорондын хэмжээ ябуулгануудта бэлдэлгын асуудалнуудые комисси зүбшэн хэлсээ. Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. С. Проскурникова, СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. И. Янаев, СССР-эй хүнгэн промышленностиин министрэй орлогшо А. Т. Лаврентьева, Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй холбооной президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова мэдээсэлнүүдые хээ.

Зохёохы ажал ябуулагшадай холбоонуудай хүтэлбэрилэгшэд Г. М. Марков, А. Н. Пахмутова, Л. А. Кулиджанов, Н. А. Пономарев гэгшэд заседани дээрэ мэдээсэлнүүдые мүн лэ хэбэ.

ВЦСПС-эй секретарь А. П. Бирюкова, СССР-эй юстициин министрэй нэгэдэхи орлогшо А. Я. Сухарев эхэнэрнүүдэй ажал тухай СССР-эй, союзна республикануудай хуулиин гол дүримүүдые сахиха тухай хөөрэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

«САЛЮТ-4» ГАЗАРЫЕ ШЭНЖЭЛНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Июниин 8—9-дэ космонавтнууд Петр Климук, Виталий Севастьянов арадай ажахын ба эрдэмэй зорилгонуудые шиидхэхын тула Газарай нюрууе, тэрэнэй атмосферые шэнжэлһэн байна. Советскэ Союзай Европо хубиин Хара хүрьһэтэ районууд, Хойто Казахстан, Дунда Азиин республиканууд, Примори ба Курильска аралнууд дээгүүр ниидэхэ үедөө Газарай нюрууе буулгажа абаба. Тиихэдээ элдэб янзын аппаратура хэрэглэһэн байна.

Агаарай дээдэ захаар болодог физическэ хубилалтануудые шэнжэлбэ.

Космонавтнуудай мэдээсэһэнэй, телеметрическэ баримтануудай ёһоор, нүхэд Климугай, Севастьяновай бэенүүд һайн.

Станциин түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. «Салют-4» гэжэ замбуулинай станциин экипаж шэнжэлгынгээ программа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Хани барисаанай бүлгэмэй ой

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй алдарта 30 жэлэй ой гүйсэбэ.

Энэ ойдо зорюулагдажа, ОВСД-гэй түбэй правлениин баярай суглаан эндэ болобо. ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй түбэй правлениин түрүүлэгшэ А. Апро, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь И. Шарлош, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь И. Дьери, ВНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Пуйя, мүн ОСВД-гэй түбэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй культурын министрэй орлогшо В. М. Стриганов түрүүтэй Совет-венгер хани барисаанай бүлгэмэй делегаци тэрэндэ хабаадаа.

А. Апро баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

АЖАЛАЙ ОНЬҺЫЕ ОЛОГШО

ҮҮР САЙГААД, наранай гарахань ойртожо байба. Эгээл энэ үеэр огторгойдо хара үүлэнүүд бии болоно, түрүүшын дуһалнууд сонхо тоншожо эхилэлэй.

Һаалишан Долгорма Бадмаевна үни хада бодожо сайгаа шананхай, бороогой орожо эхилхэдэ газаашаа харан, харан байна.

— Бороогой ороогүй һаа, Ешин-Хорло туһалалсаха байгаа. Унтаг даа, хөөрхымни, номоо үзэхэнь хэрэгтэй, — гэжэ эхэнь шэбшэнэ.

— Бороо, һалхи шуурган соогуур али оло дахин үнеэ һааһан бэемнай яаха һэм даа, — гээд Долгорма Бадмаевна үглөөнэй һаалидаа гараба.

Үглөөгүүр эртэ бодожо һурамшаһан Ешин-Хорло үүдэнэй түрд байса хаагдахада һэриһээр, хүл дээрээ бодобо. Сонходо ошожо харахадань, аадар бороо адхаржа байба. Газаа хүйтэн. Дулаан хүнжэл соогоо хэбтээ һаа, гоёл һэн ха, гээд Ешин-Хорло түр зуура бодоно.

— Үгы даа. Эжымни хура бороо соо дааража, олон үнеэдээ һаажа ябана, тиихэдэнь би... — гэжэ басаган гүбэд гээд, дары хубсалһаар һуулгаяа гартаа бариад, үнеэдэй байра тээшэ гэшхэлээ һэн.

Ешин-Хорло тиихэдэ долоодохи класста һурадаг һэн. Тэрэ бага наһанһаа хойшо эхэдээ туһалха гэжэ оролдодог һэн тула һаалишадай ажалтай нилээд танил болоһон байгаа.

Фермын һаалишад хоорондоо хөөрэлдэхэдөө, «Энэ Долгормаагайнмнай басаган наратай, бороотойшье үдэр эжынгээ хойноһоо дахасалдаад ябадаг... Ажалша бэрхэ хүн болохо хаш», гэжэ хэлсэдэг һэн.

Наймадахи класс дүүргээд, Ешин-Хорло колхозой контородо ерэжэ, һаалишан болохомни гэжэ түрүүлэгшэдэ мэдүүлээ бэлэй.

— 15—20 үнеэдые даажа абаад, һааха гээшэтнай бэлэн хэрэг бэшэл, — гэжэ түрүүлэгшэ Даржа Цыремпилович залуу басаганда һанаһанаа хэлэбэ.

— Би эхэдээ туһалалсажа, үнеэдые һаажа һуранхайб, — гэжэ басаган омогоор харюусаба. Түрүүлэгшэ басаганай гуйлтада арсажа шадабагүй. Тиигээд лэ:

— Һаалишанай ажалтай танил ха юмши даа. Эхэдээл адли бэрхэ һаалишан болыш даа, — гэжэ түрүүлэгшэ басаганай ажалдань амжалта хүсөө һэн.

Ешин-Хорло колхозой нэгэдэхи фермын һаалишан болобо.

— Түрүүшээр нилээд хүшэр бэлэй. Үглөөгүүр эртэ бодохо, малай байра сооһоо шабааһа шэбхыень гаргаха, малдаа тэжээл зөөжэ үгэхэ гэхэ мэтэ ажал бараг дашагүй һэн. Эдэ бүгэдэн үни үнгэрһэн зүүдэн мэтээр үзэгдэнэ, — гэжэ Ешин-Хорло Дондуковна мүнөө хөөрэнэ. Энэшье ойлгосотой. Харин мүнөө тэрэ дүй дүршэлтэй һаалишан болонхой. Зүгөөр дүй дүршэл тэрээндэ өөрөө ерээгүй. Үнинэй һаалишад Ханда Дугаржапова, Дулма Дондукова, Демид-Ханда Цыденова болон бусад оролдосотой һаалишанда дүй дүршэлөө дамжуулжа, коллективэй гэшүүн болгожо хүмүүжүүлһэн юм.

— Манай фермые даагша Демид-Ханда Жамбаловна минии түрүүшын һургагша хүмүүжүүлэгшэ юм, — гэжэ Ешин-Хорло хөөрэлдэжэ һуухадаа хэлээ һэн. — Ямаршье асуудалаар хандаа һаа, Жамбаловнаһаа зүб, хүсэд харюу абахат...

— Һаалишан болоод байхадатнай, танай фермэдэ ямар дутагдалнууд дайралдагша һэм? — гэжэ асуугаа һэм.

— Дутагдалнууд олоч байгаа. Тэрэнэй нэгэн һүнэй шанар болоно,— гэжэ Ешин-Хорло хэлэбэ.

Һүнэй шанар һайжаруулха асуудал тон шухалада тоологдодог байбашье, тиихэдэ мүртэй юумэн энэ талаар хэгдэдэггүй байгаа. Нэгэтэ фермые даагшатай, залуу һаалишадтай хөөрэлдэхэдөө һүнэй шанар тухай зүбшэн хэлсэе гэжэ Ешин-Хорло дурадхаба. Тиихэдэнь фермые даагша һаалишадайнгаа урда һүнэй шанар тухай хөөрэхэш гэжэ даалгаа һэн. Тэрэ үедэ, тодорхойлбол, 1970 ондо колхоз муу шанартай, муухай һү гүрэндэ тушааһанайнгаа түлөө аяар 97270 түхэриг гарзада унаһан байгаа. Энэ тоое Ешин-Хорло конторо сооһоо абаад, коллективэй түрүү һаалишан Ханда Дугаржаповнагай һайхан һү тушаадаг тухай, яажа иимэ һайн шанартай һү һаанаб гэжэ тэрэнэй дүршэл тухайнь хөөрэжэ үгөө һэн.

Энэ суглаан нилээд шууяатай, нилээд туһатайшье байгаа һэн. Юуб гэхэдэ, хөөрэлдөөнэй удаа һүнэй шанарай һайжаржа, шанарай хойноһоо үдэр бүри шанга хиналта эмхидхэгдэһэн байна. Гол шухалань юуб гэхэдэ, муу шанартай һү гүрэндэ тушааһан тула хэдэн арбаад мянган түхэригэй гарзада колхознай ороно гэжэ һаалишад ойлгожо абаа бшуу.

...Он жэлнүүд ошожол байба. Ешин-Хорло Дондуковна эрхим ажалаараа түрүүшээр нэгэдэхи фермынгээ коллектив соо, һүүлээрнь бүхы колхоз соогоо суурхажа эхилээ һэн. Тэрэнэй эршэтэ ажалые харуулһан үсөөхэн тоонуудые дурдая... 1971 ондо үнеэн бүриһөө 2056 килограмм һү һааба. Үнеэн бүриһөө тугал түлжүүлээ. Удаадахи жэлнүүдтэ улам ехэ дүнгүүдые туйлаба: 1973 ондо — 2422, 1974 ондо — 2500 килограмм һү һаажа, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлээ һэн. Тиихэдэ 1973 ондо «Аймагай эрхим залуу һаалишан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи фермын һаалишан, комсомолой гэшүүн Ешин-Хорло Дондуковна Цыденовагай үбсүүн дээрэ «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ», «1974 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгүүд ялярна.

Ешин-Хорло 23-тай. Тэрэнэй нүхэр Чимит Бадмаевич Цырендоржиев колхоз соогоо эрхим механизаторнуудай нэгэн юм.

Ешин-Хорло Цыденова — аймагай Соведэй депутадаар үнгэрэгшэ һунгалтын үедэ һунгагдаа һэн. Тэрэ ажалшашадай депутадуудай аймагай Соведэй хуули сахилгын талаар комиссиин гэшүүн. Ешин-Хорло Дондуковна тус комиссиин, комсомолой райкомой даалгабараар залуушуулай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна. Колхозойнгоо залуушуулай урда аймагай Соведэй хуули сахилгын комиссиин хүдэлмэри тухай хэдэн дахин хөөрэжэ үгэһэн байна. Тиихэдээ аймагай Соведэй депутат Ешин-Хорло Цыденова колхозойнгоо комсомолой, профсоюзай партийна организацида туһалдаг юм.

— Залуушуулай журам һайнаар сахихын, хулиган ябадал гаргахагүйн тула олонниитээрээ оролдохо ёһотойбди. Комсомолой организаци залуу хүниие хүмүүжүүлхэ талаар горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ ёһотой: дутагдалнуудынай үшөө олон, — гэжэ аймагай Соведэй депутат Ешин-Хорло Цыденова тоолоно.

Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд колхозойнгоо эрхим һаалишан, олониитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадагша, комсомолой гэшүүн Ешин-Хорло Дондуковна Цыденовае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

С. ОЧИРОВ.

П. М. ПАВЛОВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь, Хиараанай-Адагай 111-дэхи һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

К. А. КАЛАШНИКОВ,
КПСС-эй Буряадай обкомой захиргаанай зургаануудай таһагые даагша, Партизанска 58-дахи һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

К. К. ШОМОЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь, Хүйтэнэй 145-дахи һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

Г. М. КОНЕВ,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь, Мухар-Шэбэрэй 114-дэхи һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

М. Ж. ШАГДАРОВ,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь, Первомайска 133-дахи һунгуулиин округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ХАРГЫН БА ГУСИНООЗЕРСКО ГРЭС-эй ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАЛГА ҺАЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ

Партиин обкомой бюро болон Министрнүүдэй Совет БАМ-ай, Гусиноозерско ГРЭС-эй худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай барилгын ябаса тухай асуудал хаража үзөөд, эдэ объектнүүдэй барилга ехэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглээ.

Баригдахаар хараалагдаһан худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой олон объектнүүд баригдажа эхилээгүй. «Нижнеангарсктрансстрой» трест жэлэй дүрбэн һарын туршада 41 объект бариха аад, 4-ыень бариһан байна. ГРЭС-эй барилгын управлени 10 стационарна столовонуудай оройдоо нэгыень барижа дүүргээ, нэгэ склад, хилээмэнэй нэгэ киоск ашаглалгада оруулаа.

БАМ-ай барилгада хабаадалсадаг транспортын хүдэлмэришэдые худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангахын тула, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын УРС эмхидхэгдэһэн юм. Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгашадые хангалга «Востсибуголь» трестын ОРС-да даалгагдаһан байгаа. Харин БАМ-ай, ГРЭС-эй барилгашад худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангагданагүй, худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай материально-техническэ бааза нобшо удаанаар байгуулагдана.

«Забайкалтрансстрой» трест түмэр замай Таловка станцида байгуулагдаха «Нижнеангарсктрансстройн» УРС-ын бааза байгуулжа эхилээгүй.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгын управлени худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые ашаглалгада тушааха түсэбтэ даабаряа дүүргэнэгүй, мүн «Востсибуголь» трестын ОРС-ын бааза баригдажа эхилэгдээгүй. Столово, фрукт хадагалха байра, ниитын эдеэ хоолой саг зуурын объект бариха хүдэлмэри таһалдуулагдана. «Нижнеангарсктрансстрой» трест, «Бамтоннельстрой» управлени хилээмэнэй пекарни барижа мүн лэ эхилээгүй.

Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлени, «Нижнеангарсктрансстрой» трест, «Бамтоннельстрой» управлени ба тэдэнэй мэдэлэй барилгын организацинууд «Худалдаа наймаанай материально-техническэ бааза хүгжөөхэ тухай» партиин обкомой бюрогой ба Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй ёһотой хүдэлмэри ябуулаагүй байна. КПСС-эй Хойто-Байгалай ба Сэлэнгын райкомууд, ГРЭС-эй барилгын управлениин партком, партийна эхин организацинууд, постройкомууд худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай барилгые БАМ-ай ба ГРЭС-эй худалдаа наймаачай материально-техническэ бааза богони болзор соо байгуулха хэрэг саг үргэлжэ хинан шалганагүй гэжэ партиин обкомой бюро, Министрнүүдэй Совет тэмдэглэһэн байна.

Партиин обкомой бюро болон Министрнүүдэй Совет Байгал-Амарай түмэр замай гараха газарнуудта худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой объектнүүдэй барилгын хангалтагүйгөөр эрхилэгдэһэн тушаа «Нижнеангарсктрансстрой», «Востсибтрансстрой» ба «Бамтоннельстрой» трестнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал хандуулаад, баригдаха ёһотой худалдаа наймаанай, үйлэдбэриин предприятинуудые заатагүй ашаглалгада тушааха эрилтэ тэдэнэртэ хэбэ.

Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой объектнүүдые барилгые һаатуулһан тухайнь Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник нүхэр Дрицтэ заагдаа. Эдэ предприятинуудые барижа дүүргэхэ талаар дары хэмжээ абахаар нүхэр Дриц уялгалагдаа.

Партиин обкомой бюро болон Министрнүүдэй Совет Байгал-Амарай түмэр замай харгын болон Гусиноозерско ГРЭС-эй худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой объект ба баазануудай ба[...] рилгые түргэдхэхэ та[...] эмхидхэлэй хүдэл[...] ябуулхыень «Нижнеанг[...] трансстрой» трестын, «[...] тоннельстрой» управлен[...] 834-дэхи, 397-дохи С[...] гэй, Гусиноозерско ГР[...] эй управлениин партком[...] дые, партийна эхин орг[...] зацинуудые, профсо[...] комитедүүдые уялга[...]

Худалдаа наймаанай пр[...] прияти бариха, тэдэнэй ма[...] риально-техническэ ба[...] байгуулха талаар транс[...] на ба энергетическэ бар[...] гын хүтэлбэрилэгшэдтэ эр[...] тээ шангадхахыень парт[...] Хойто-Байгалай, Сэлэнг[...] Хурамхаанай райкомууд[...] партиин обкомой бюро, [...] нистрнүүдэй Совет уял[...] лаа.

БАМ-ай, ГРЭС-эй бар[...] гашадай хангалга хин[...] даа абахаар, хэрэгтэй [...] ламжа үзүүлжэ байх[...] худалдаа наймаанай ми[...] терствын, ниитын эдеэ [...] лой управлени энэ тог[...] лой ёһоор мүн лэ уялга[...] даһан байна.

ЭХИ ТАТАҺАН БРИГАДАДА

Уоян һууринһаа 12 километрэй зайда оршодог Байгал-Амарай түмэр замай харгы баридаг хүдэлмэришэдэй байрладаг майхан гэрнүүд нарһан ой соо дээрэһээ жэрылдэн харагдана. Бидэнэй һуужа ябаһан «МИ-8» түхэлэй томо вертолет энэ ерээдүйн тосхон дээгүүр элин ниидэһэнэй удаа тусгаар бэлдэгдэһэн талмай дээрэ аалихан бууба. Эндэһээ сэхэ зүүлжээ оршодог үнөөхи шэнэ тосхондо хүрэжэ ерэхэдэмнай барилгашад булта ажалдаа гаранхай байбад.

— Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын манай участогай барилгашад мүнөө байрын гэрнүүдые, эдеэ хоолой болон барилгын материалнуудые хадагалха складуудые, магазинай, столовын гэрнүүдые бодхоожо байна. Ошожо харахадатнайшье болохо. Эндэ дүтэ юм. Тэрүү-үү тэндэ, Алексей Михайлович Разгильдеевэй бригада ажаллана, — гээд, Николай Тимофеевич Базарев заажа үгэбэ.

Арбан нэгэн хүнһөө бүридэһэн барилгашадай дурсагдагша бригадада хүрэжэ ерэхэдэмнай 572-дохи СМП-гэй УРС-ын складай һуури табижа байбад. Энэ багахан коллектив Уоянда эгээл түрүүлэн ерэһэн, барилгашадай ерээдүйн томо тосхоной һуури табиһандаа ехэл омогорхонги.

—Бидэ Таловка станци дээрэ бригада болон бүридөөд, эндэ байгша оной февралиин хахадаар ерээ һэмди. Абаһаар Уоян һууринда байрлаабди. Һүүлээрнь барилгада хэрэгтэй материалнуудай, зэр зэмсэгүүдэй, машина, техникын иишэ асаргадахада томо тосхоной баригдаха газар эндэ шэлэжэ олоод, модыень отолжо унагаагаабди. Түрүүшээр майхан гэрнүүдэй армагуудые бодхоогоод, һүүлээрнь байрын гэрнүүдые барижа эхилэгдээ, — гэжэ тус бригадын барилгашан Иосиф Васильевич Ермолаев хөөрэнэ.

Нээрээшье түрүүндээ энэ бригадада хүшэрхэн байгаа. Ушарынь хадаа эндэ һая ерээд байхадань, үбдэг тулама саһан, 40—50 градус янгинама хүйтэн һэн. Тиибэшье манай республикын Прибайкалиин, Кабанскын аймагуудай түлөөлэгшэд байгаалиин бэрхэшээлые һэтэ дабажа, түрүүшын һуури табяа гээшэ.

БАМ-ай барилгашадай ажаһуудаг энэ тосхондо ошоод, хайшаашье хара — нарһан тайга түглынэ. Эгээл ажаллажа байһан үедэнь эндэ хурса һүхын ханхинаха, мотоортой хюрөөгэй таршаганаха абяан ой соо холоһоо сууряатан дуулдана. Хүсэтэ трактор, автомашинануудай ой соогуур годирһон харгыгаар тооһо бурьюулан иишэ тиишээ һүндэлэлдэхэнь баһал харагдана.

Барилга дээрэ хүрэжэ ерэбэбди. Барилгашан хүбүүд бүдүүн гэгшын нарһадые унагаагаад, тэрэ дороонь гэшүүһэнһээнь сэбэрлэжэ, холтоһыень зулана. Нүгөөдэ заримань зулагдаһан модоёо тайража, складайнгаа ханада сабшажа һуулгана. Хараһаар байтарнай ута үргэн складай хананууд түргэн ундынэ. Эгээл энэ үедэ барилгын прораб Анатолий Егорович Фрышкин бригадир Алексей Разгильдеевтэй уулзажа, юуншье тухай заабарилан хэлэнэ.

— Энэ бригада түрүүшын барилгашад гээшэ. Эндэ 10 мянган хүдэлмэришэнэй ажаһууха томо тосхон, түмэр замай станци бодхоогдохо юм. Хэгдэхэ ажал захагүй даа. Абаһаар бидэ хүдэлмэришэдые хангаха магазинай, хилээмэ бариха комбинадай, һургуулиин, үхибүүдэй ясли-садай байшангуудые бариха болонобди. Тиихэдэ складууд, түргэн гутаха эдеэ хоол хадагалха холодильнигууд баһал олоор бодхоогдохо. Мүнөө эндэхи барилгада бүхыдөө 350 гаран хүн ажаллана. Тэдэнэй дунда Ленинградай комсомолшууд, Украина, Белоруссиин түлөөлэгшэд, Ураалай залуушуул бии. Булта нэгэ хүн мэтэ ажаллана, гээд барилгын участогай прораб Фрышкин мэдүүлээ.

Энэ тосхон анханда хабсаргамал гэрнүүдээр бодхоогдохо байһан юм. Теэд иимэ гэрнүүд асаргадаагүй байжа, ургажа байһан нарһа отолоод, гэр бариха баатай болоо. Тиимэһээ эндэхи барилгашадта хараалагдаһан зорилгоёо бэелүүлхэнь тон хүшэр болоод байна. Юуб гэхэдэ, ерэхэ үбэлжэлгэ болотор барилгашадай байха гэрнүүдые, складуудые, магазинай, хилээмэ бариха комбинадай, үхибүүдэй ясли-садай, һургуулиин болон хэлхээ холбооной байрануудые бодхоожо үрдихэ болоно бшуу.

— Барилгада хэрэгтэй элдэб материалнууд, зэр зэмсэгүүд олоор дуталдана. Сонхын шэл, хадааһанһаа эхилээд шифер хушалта, плааха гаргаха пилорама аргагүй хэрэгтэй. Мүнөө бидэ эндээ ганса пилораматайбди. Тэрэмнай хоёр халаанда хүдэлгэгдэбэшье, бүхы барилгыемнай хангажа үрдинэгүй. Һаядаа үшөө нэгэн ерэхэ аабза. Улюнхаанда асарганхай гэлсээ һэн. — гэжэ нүгөөдэ участогай ахалагша прораб Анатолий Александрович Стасюкевич хэлэнэ.

Хэды бэрхэтэйшье һаань, һайн дураараа ерэһэн залуу хүбүүд, басагад үдэр бүри тосхоноо барижа, ажалаараа омогорхон хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадаһаа тээ саанахана Ленинград хотын залуушуул овощ хадагалха склад, хилээмэнэй комбинадай байшан бодхоожо байна. Улам саашалхада байрын гэр баригшад тухагүй ажаллана. Мүн һаядаа барилга хэгдэхэ газар жэгдэлжэ байһан бульдозеристнүүд элһэ шорой обооргоно. Тиихэдэ пилорама дээрэшье ажал түлэг дундаа. Дүрбэн залуу хүбүүд трактораар асаргадаһан томо нарһадые тэрэ дороонь пилорамада һубарюулан оруулжа, ута үргэн плааха, бруснуудые хюрөөдэн гаргажа ябталан сомоно. Богонёор хэлэхэдэ, эндэ ажаллажа байһан барилгашад хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын түлөө оролдоно. «Мүнөөдэр бүтүү тайга байһан газарта, үглөөдэр нарата город бодхоохобди» гэһэн уряадаа БАМ-ай Уояндахи барилгашад заабол хүрэхөөр.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.
Улаан-Үдэ — Уоян.

БАМ
МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

АТЕИСТНҮҮДЭЙ СЕМИНАР

Һаяхан партиин Т[...] нэй райкомой лекц[...] зал соо лектор-ат[...] нүүд, парткомуудай [...] эхин парторганизаци[...] дай секретарьнууд, [...] даһан айлшад-эрдэ[...] суглараа.

Атеистнүүдэй семи[...] зүблөөн дээрэ парт[...] райкомой агитаци бо[...] пропагандын таһа[...] даагша В. Ж. Зан[...] «КПСС-эй XXIV съез[...] шиидхэбэринүүдэй ё[...] хүн зоной дунда ябуу[...] дадаг атеис пропаган[...] байдал, тэрэниие һай[...] руулха хэмжээнүүд [...] хай» элидхэл хээ.

Шажан мүргэлэй эр[...] байдал тухай ВСТИ[...] багша, философиин эр[...] мэй кандидат М. Д. З[...] нов, бурхан шажанай [...] хар һүзэгэй түргөөр [...] болоожо үгэдэггүй ша[...] гаанууд тухай СССР[...] АН-ай Сибириин таһ[...] Буряадай филиалай [...] рудник нүхэр М. Г. Б[...] ский хөөрэбэ. «Зна[...] бүлгэмэй атеизмын [...] лаар республикын [...] дэй хүтэлбэри[...] В. П. Мотицкий соц[...] гическа шэнжэлэлгы[...] дэлмэриин дүнгүүд ту[...] хөөрөө.

Буряадай АССР-эй М[...] нистрнүүдэй Соведэ[...] дэлмэрилэгшэ Д. Б. О[...] жапов Буряад ор[...] буддын шажанай тара[...] түүхэ тушаа хөөрэ[...] үгөө.

Манай корр.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРХЭ

Манай Новоселенгинскын сомоной харьяата газар дээрэ РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые, нютагай Соведүүдые һунгаха һунгуулиин 5 участок байгуулагданхай. Бүхы дээрээ 2300 гаран, тиихэдэ ганса Новоселенгинск тосхондо 1630 гаран һунгагшад һунгалтада хабаадаха.

Һунгалта эмхитэйгээр, политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула сомоной Совет, тэрэнэй гүйсэдком, нютагай партийна, профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад организацинууд шухала хэмжээнүүдые абаа. Һунгуулиин участогууд саг болзортоо заһагдажа, гоё һайханаар шэмэглэн гоёогдоо һэн.

Һунгуулиин окружной, участогуудай комиссинуудай гэшүүдэй, секретарь, түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн-семинарнууд үнгэргэгдөө, һунгагшадай список саг болзортоо табигдажа шалгагданхай. Һунгуулиин участогууд хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдээр, түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангагданхай. Участок бүхэндэ 6-һаа 15 хүрэтэр агитатор хүдэлнэ.

Һунгалтын үдэр участок бүхэндэ 2—3 автомашина дежурлаха. Холын фермэ, отара, гүүртэнүүд дээрэ байһан һунгагшад автомашинануудаар асаргадаха, һунгуулиин участогуудта ерэжэ шадахагүй хүнүүдтэ багахан урнанууд ябуулагдаха.

Ажалшадые соёлой, худалдаа наймаанай талаар хангаха асуудал эртэнһээ шиидхэгдэнхэй. Холын участогта байгаа малшадта автолавка ошохо, уран һайханай коллектив наада харуулха.

Манай сомоной харьяата газар дээрэ һунгалта ходо эмхитэйгээр үнгэрдэг. Мүнөө болохоёо байгаа һунгалта баһал тиимээр үнгэрхэ. Үглөөнэй 10 саг багаар бүхы һунгагшаднай һунгуулиин участогта ерэжэ дуугаа үгэһэн байхаар хараалагдана.

Д. САНЖИЕВ,
Новоселенгинскэ сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Соргые ханинар барина

УКРАИНЫН ССР. Оренбург — СССР-эй баруун хилэ гэһэн газай магистральна хоолой сорго татаха гол пунктнуудай нэгэн болохо Черкасса хотодо Германиин Демократическа Республикын барилгашад хүрэжэ ерэбэ. Эдэнэр Кременчук-Бар гэжэ участогта газай хоолой сорго бариха бүлэг хүдэлмэри хэхэ байна. Болгариин, Венгриин, Польшын, Чехословакиин, Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд бусад участогуудта ажаллана. Социалис экономическа харилсан туһалалсалга иигэжэ бодото байдалда бэелжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газай хоолой сорго баригшадай һуурин бодхоохын тула түрүүшын автопоезднууд ГДР-һээ ерэбэ. Түхеэрэлгэнүүд буулгагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

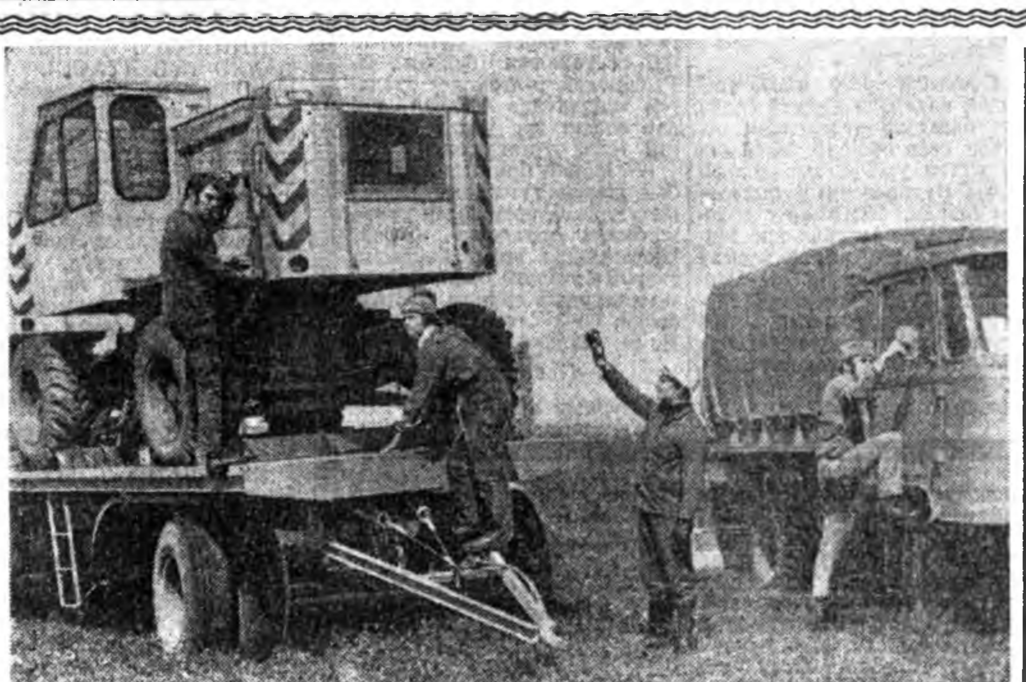

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

Н. БОЧКАРЕВОЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭН

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр. В. Крашенинников). Ашхабадска областиин ажахынууд намар таригдаһан ешмээн хураажа дүүргэбэ. Ростовско областиин «Московский» совхозой Социалис Ажалай Герой Н. Бочкаревой звеногой патриотическа үүсхэл даган, Ашхабадска, Тедженскэ ба бусад районуудай түрүү ажахынууд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, 7—8 үдэрэй турша соо залаата ургамалнуудые хураагаа.

ҮРЭ ЖЭМЭС ЭДЕЭШЭБЭ

НОЕМБЕРЯН (Армениин ССР). (ТАСС-ай корр. Г. Арутюнян). Июнь һарада Арменидэ үрэ жэмэстэ ургамалнууд эдеэшэжэ захалдаг юм. Республикын зүүн-хойто хубида оршодог Ноемберянска районой ажахынууд таримал зэдэгэнэ ба черешни суглуулан хураажа эхилбэ.

ХЛОПЧАТНИГАЙ УРГАСА ШИИГ НОЙТООР ХАНГАХА

ЯВАН (Таджигай ССР). (ТАСС-ай корр. Я. Нудель). Яванай голдо халуун дулаан үдэрнүүд оршожо байна. Эндэхи полинууд ундаа харяажа эхилбэ: Явано-обикиикскэ уһалууриин түхеэрэлгын бүлүүрэй хүсэтэ шэнэ станци хүдэлжэ захалба. Секунда соо тэрэнэй бүлүүрнүүд 4 кубометр уһа 74 метр үндэртэ гаргана. Эндэ 3 мянган гектар талмайда хлопчатник таригданхай.

Мүнөө Яванай голдо хүдэлжэ байһан бүлүүрэй станцинууд хадын бооди ташалангай 8 мянган гектар шэнэ газар уһална. Хлопок ба тэжээлэй ургамалнууд эндэ таригданхай.

ХИМИГУУД—АРАДАЙ АЖАХЫДА

ЧАРДЖОУ (Туркмениин ССР). (ТАСС-ай корр. С. Рахимов). Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ суперфосфадай завод түрүүшын тонно сернокислэ алюмини үйлэдбэрилэн гаргажа эхилбэ. Бүрин оньһожоруулагдаһан шэнэ цех энэ продукци үйлэдбэрилнэ. Үһа арюудхан сэб[...] лэхэ хэдэн арбаад мянга[н] тонно үнэтэ зүйл жэлдээ гар[...] гагдаха байна. Болзорһоо [...] һараар урид — КПСС-эй XXV съездын нээгдэтэр [...] түсэб бэелүүлхэ юм.

КОЛХОЗУУД ХООРОНДЫН ТҮРҮҮШЫН ЗАВОД

ПЕНЗЭ. (ТАСС-ай корр.) Грабово гэжэ тосхондо [...] ригдаһан колхозууд хооро[...] дын холимог тэжээлэй завод түрүүшынгээ продукци үг[...] жэ эхилбэ. Энэ предприя[...] халаан соогоо 50 тонно хол[...] мог тэжээл үгэхэ аргатай.

Пензенскэ областиин ко[...] перативна үндэһэ һуури дээрэ промышленностиин [...] һалбари холимог ба [...] ральна нэмэлтэ тэжээл [...] лэдбэрилхэ байна. Жэлд[...] хахад миллионһоо дээшэ хо[...] лимог тэжээл гаргаха 1[...] иимэ предприяти колхо[...] дай мүнгэ зөөреэр бари[...] ха юм.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

АЛДАРШУУЛЫШ, ХҮДЭЛМЭРИШЭН СОЛОЁО

НАБТАРШАГШЬЕ һаа, хүдэр бэетэй, миһэлзэһэн дүүрэн урин шарайтай энэ хүбүүнтэй Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойн һайндэрэй урдахануур уулзаха ушар болоо һэн. Үни холын танил шэнгеэр налгы намартайгаар удхалан зугаалжа һуухадань, хурдан шуумар, һүбэлгэн хурса хүбүүн гээш гэһэн бодол толгойдом түрөөдхёо һэн.

Теэд Семеной хөөрэхэ юумэнэйнь тэрэ үедэ барагшагүй ехэ һэн. Республикынгаа дала гаран түрүү, эдэбхитэй комсомолшууд гэтэнтээ Москвагаар аяншалаад ерэһэн байгаа. Оройной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түбэй музей соо дэлгээгдэһэн Илалтын тугай үмэнэ нүхэдтээ хамта дүрэ зурагаа буулгуулха эрхэдэ хүртэлсэһэн хүнэй һанан шэбшэн урдаха һонинииинь захадаа хүртэшэгүй һэн бэзэ. Ленин багшын Мавзолей. В. И. Ленинэй түбэй музей, Ленинские горки, ВДНХ, дайнай болон ажалай ветеранаудтай, искусствын алдарта мастернуудтай уулзалга, Москва соогуур аяншалга... Эдэ бүгэдэн залуу хүбүүнэй сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэһэниинь гайхалгүй.

Зүгөөр иимэ гайхамшаг ушаралта аяншалгада хабаадалсаха арга хүн бүхэндэ олдоодхидоггүй. Республикын зуу гара мянган комсомолшуудһаа оройдоол 74 хүн энэ иимэ зол хубида хүртөө. Тэдэнэй нэгэниинь Ленинэй орденто локомотиввагон заһабарилгын заводой термист мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн, эдэбхитэй комсомолец Семен Рыжаков болоно.

Ажалша бэрхэ, шударгы комсомолец Семен Рыжаковые кузнечнэ цехтэ сугтаа хүдэлдэг хани нүхэдынь хоёр жэлэй саада тээ комсоргоор һунгаа һэн. Тиихэдэ гурбан зуу гаран хүдэлмэрилэгшэдтэй энэ цехтэ оройдоол 16 комсомолшууд бии байгаа. Харин мүнөө 40 болоод байна. Энэ организациин бэхижэһые, эдэбхитэй нинтын ехэ хүсэн болоһые нэгэ жэшээгээр гэршэлэе. Заводой комсомолой эхин организацинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түхэреэн жэлэй туршада түрүүлжэ ябана. ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын Улаан тугые дүрбэн кварталай туршада гарһаа алдахагүй гээшэ гайтайл хэрэг бэшэ аал?

Цехэй комсомолшуудай үүсхэлээр эндэ дуу хүгжэмэй ансамбль эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр сугтаа ажалладаг нүхэдөө баярлуулха, хүхеэхэһөө тадна, заводой коллективэй шефтээ абаһан аяар холын Яруунын аймагай ажахынуудаар хирэ-хирэ болоод лэ концерт табяад, хөөрэлдөө дэлгээд ерэдэг юм. Габшагай ажалаараа, нинтын эдэбхитэй ажал ябуулгаараа завод соогоо суурхажа байдаг энэ организациин гэшүүд эгээл түрүүлэн комсомолой документнүүдээ һэлгэхэ эрхэдэ хүртэһэн байна бшуу. Энэмнай нилээд үндэр сэгнэлтэ болоно гээшэ aаб даа.

Цехэйнгээ комсомолшуудые хүтэлбэрилхынгөө хажуугаар Семен Рыжаков заводой ВЛКСМ-эй комитедэй ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүнөө тэрэ комсомолой документнүүдые һэлгэхэ хүдэлмэрие эмхидхэнэ. «Юрэдөө сүлөөгүйшэг лэ байнаб даа. Хаанашье үрдихэ хэрэгтэй. Яахаб теэд, уялгамни ха юм» гэжэ хожом нэгэ уулзахадамни хөөрөө һэн.

Семен Рыжаков арбан табатайһаа энэ заводто, нэгэл цехтээ ажаллана. Тэрэ гэһээр 13 жэл болошобо. Халуун хяһын хажууда байжа, элдэб түмэр хэрэгсэлнүүдые дабтан бэлдэхэ, тэдэнээ хатааха шадабари шудалһан энэ залуу хүдэлмэришэн табадахи разрядай мэргэжэлтэй болонхой. Халаанайнгаа даабарие ходо 130—140 процент дүүргэдэг Семен Рыжаковой бүтээһэн зүйлнүүд ямаршье голодоһогүйгөөр дээдэ шатын сэгнэлтээр тушаан абтадаг юм.

Бригадир Владимир Тихонович Левичевэй толгойлдог комсомол-залуушуулай зургаан хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн халаан табан жэлэй түсэбтэ даабарияа үнгэрһэн жэлэй октябриин 29-дэ — Ленинскэ комсомолой мүндэлһэн удэр дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Энэ үедэ ажалайнь бүтээсэ 35,6 процентээр дээшэлээ. Эбтэй эетэй залуушуулай энэ коллектив техническэ нормо дүүргэлтые 100 процентдэ хүргэхэ гэһэн уялга абанхай. Иимэ хэмжээ түйлахын түлөө мүрысөө завод дотороо үүсхээ юм.

Энэ түрүү коллективэй гэшүүн Семен Рыжаков габшагай ажалаараа суурхахаһаа гадна, уран гартай, оюун бэлигтэй байһанаа харуулаа. 1974 ондо тэрэ уралан нарижуулгын гурбан дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, гурба мянган түхэригэй алмалта, арьбалалта түйлаха арга олгоо бшуу.

Семен Рыжаковой габшагай, аад, бүтээсэ ехэтэй, эрхим шанартай ажал, нинтын эдэбхитэй хүдэлмэри үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Тэрэ коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй. «Үйлэдбэриин залуу түрүү хүдэлмэришэн» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай, мүн «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгүүдээр тэрэ шагнагданхай юм.

1974 ондо ехэ амжалта түйлаһанайнь, нэгэ предприятида үни удаан хүдэлһэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум байгша оной апрелиин 21-дэ абаһан Указаараа Семен Екимович Рыжаковые Ажалай алдар солын III шатын орденоор шагнаа.

Наһаараа залуушье һаа, ажалай баян намтартай болоһон, хүн зондоо хүндэтэй, комсомолой эдэбхитэй хүтэлбэрилэгшэ болон ургаһан Семен Екимович Рыжаковые өөрынь хүдэлдэг кузнечнэ цехэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлһэн ушар хадаа комсомолец, залуу хүдэлмэришэнэй ажабайдалда энэ жэлэй эхинһээ хойшо ушарһан гурбадахи ехэ баярынь болоно.

Нүхэдэйнгөө үзүүлһэн энэ ехэ этигэл найдабарие, харюусалга ехэтэй даабарие ургажа, улам хүдэржэжэ ябаһан Семен Екимовичэй тухандань хүргэхэ байһаниинь дамжагтүй. Хүдэлмэришэн солоёо улам алдаршуулыш, нинтын хэрэгтэ үшөө эдэбхитэйгээр оролсыш гэхэһээ бэшэ ондоо ямар үреэл байлтайб. Энэ Семеной түрүүшын багша мастер байһан, мүнөө тэрэнэй этигэмжэтэ нюур Василий Афанасьевич Маркаленкын шабидаа хэлэһэн үгэ. Теэд багшань шабиингаа урагшатай, бата алхамаар баясаа, бахархаагүйдөө яахаб!

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

Соведүүдэй хүдэлмэри

АЖАЛЫНЬ УЛАМ ҺАЙЖАРНА

Хоринн аймагай Хандагайн сельскэ Соведэй хүдэлмэри һүүлэй үедэ ехэ һайжараа. Совет 25 депутадһаа бүридэнэ. Энэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Галина Ивановна Балаганская залуушье һаа, ажал хүдэлмэреэ шадамар бэрхээр ябуулдаг юм. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, сельскэ Соведэй харьяата газар дээрэ аймагай түрүү промышленна предприятинуудай нэгэн — Хандагайн леспромхоз түбхинэнхэй. Леспромхозой коллектив түрэл партиингаа XXV съездые ажалай амжалтаар угтахын тула оролдоно. Бригада, звено бүхэн дээшэлмэл социалис уялга баталан абанхай.

Совет арадай Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойдо абаһан социалис уялгаяа леспромхозой хүдэлмэришэд үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. Леспромхоз 3 һарын туршада 62 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ гүрэндэ тушааха аад, 66,9 мянган кубометртэ хүргөө гэхэ гү, али хараалһан түсэбөө 107,9 процент дүүргэбэ. Энэ хэрэгтэнь Соведэй хүргэһэн туһаламжа ехэ. Гансахан 1974 ондо Соведэй гүйсэдком зургаан сесси, 12 заседани үйлэдбэриин асуудалаар үнгэргэһэн байна. Леспромхозой хүдэлмэришэдэй социалис уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухай, намарай-үбэлэй үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриин бэлдэлгэ ямараар ябажа байнаб, Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам улам һайжаруулха тухай гэхэ мэтэ асуудалнууд депутадуудай үзэмжэдэ табигдаһан байна. Депутадууд леспромхозой ажалда ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Жэшээнь, депутат Лидия Николаевна Пронина промышленность болон барилгын талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ юм. Нүхэр Пронина модо шэрэхэ ба бэлэдхэхэ хүдэлмэрие наринаар шэнжэлэлсэдэг, комиссиингаа гэшүүдтэй шалгадаг, социалис уялгын ямараар дүүргэгдэжэ байһыень шалгадаг юм. Депутат Емельянова капитальна һомололгын саг үргэлжын комиссие толгойлдог. Тиимэһээ Валентина Лимфановнагай хүтэлбэри доро комиссиин гэшүүд мүнгэ зөөрие зүбөөр ашаглалгые шалгадаг, түсэбөө ямараар дүүргэжэ байнаб гэжэ харадаг, туһалдаг. Жолоошон депутат Михаил Иванович Кузнецов мандатна комиссиин түрүүлэгшэ юм. Мүн бэшэшье депутадууд жолоошон Петр Дмитриевич Интигринов, модошон Ким Агбанович Базаров, киномеханик Михаил Михайлович Хайдуков, хүдэлмэришэн Николай Иванович Белошайкин гэгшэд һайнаар ажалладаг, эдэнэр депутадай хүндэтэй уялгые эрхимээр дүүргэнэ. Депутат Интигринов леспромхозой түрүү жолоошодой нэгэн. Тэрэ һара бүриингөө даабарие 120—125 процент дүүргэнэ. Мүн депутат тракторист-бульдозерист Ким Базаров түсэбөө үлүүлнэ.

Хандагайн сельскэ Соведэй харьяата газар дээрэ фельдшерскэ пункт, участково больница, хоёр дунда ба найман жэлэй хоёр һургуули, хоёр клуб, хоёр библиотекэ, детсадууд, олон тоото магазинууд, хүдэлмэришэдэй хоёр столово бии. Хоёр дунда болон найман жэлэй һургуулида ургажа ябаа үетэнние эрдэм номдо һургаха ажал һайнаар ябуулагдана. Найман жэлэй һургуулида 360 һурагшад һурана. Тэдэнэй 106-ниинь хэшээлэйнгээ һүүлдэ һургуулидаа үлэжэ, номоо үзэнэ. Хандагайн дунда һургуулида 70 үхибүүн иимэ группада ябана.

Энэ Соведэй гүйсэдком арадай дружиннигуудай, нүхэдэй сүүдэй, эхэнэрнүүдэй соведэй ажалые һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа табидаг. Жэшээнь, арадай дружиннигууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулна.

Соведэй гүйсэдком леспромхозой директэр, партком болон рабочкомтой хамта ажалаа ябуулдаг заншалтай. Мүнөө Хандагайн леспромхозой ажалшад Москва, Улаан-Үдын теле-дамжуулгануудые харана. Хандагай тосхондо хүдэлмэришэдэй столоводо капитальна заһабари хэгдэбэ. 320 һурагшадай һураха шэнэ һургуулиин байшан баригдажа байна. 40 үхибүүнэй ясли-сад баригдахань.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хоринн аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

САГЫЕ АХИҺАН ЗАЛУУ МАЛШАН

Петухын хоёрдохи дуугаар бодожо һурашаһан Федосья хүгшэнэй самовараа бусалгаад, часаа харахадань, 3 час боложо байба. Удахагүй машина ерэхэнь. Халуун юумэ эдингүй баһа гарахамни гэхэ. Үглөө бүри үлэн хооһоор ябахада бэедэнь юун һайн байха һэм, ажалдаа диилдэжэшье магад. Тэрэ техникумдээ ороһон байбал, мүнөө тэрэнээ дүүргэнхэй, хүнүүдтэл адли 9 часта ажалдаа гараха һааб даа. Теэд яахаб. Өөрынгөө һанаашаар, дуратай ажалаа хээшэньшье болоо хаш. Хүнэй хойно ябанагүй. Зон нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй ябахаһаа ондоо ямар жаргал байхаб... Гэхэ мэтэ бодолдо ээзлэгдэжэ һууһанаа: «Аня, үүр хираалжа байна, бодохоор болоо. Машинын ерэтэр нэгэ стаканшье һаань, сай уугаад яба», — гээд бүхөөр унтажа хэбтэһэн басагаяа эжынь һэреэбэ.

Үглөөгүүр бүхэндэ эгээл эртэ хэнэй гэрэй үрхэһөө утаан гаража эхилдэг бэ, тэндэл һаалишан ажаһуудаг гээд хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, хүдөө нютагай эгээл эртэшэ зон һаалишад ха юм. Тэдэнэрэй ажал бултанһаа түрүүн эхилдэг. Шаралдай тосхоной Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсын 70-дахи номерой гэрэй үрхэһөө иигэжэл үглөөгүүр бүри хамагайхиһаа эртэ утаан бурьяжа, Федосья хүгшэн басагаяа ажалдань үдэшэдэг гээшэ.

Анна Петровагай ажалай намтар тон богонихон даа. Тетрадиин нэгэ хуудаһашье дүүрэн ээлхэгүй хаш. 1970 ондо Шаралдайн һургуулиин арбадахи класс дүүргэһэн сагһаа ажалайнь намтар эхилнэ. Түрэһэн үдэрөө Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойн урдахана тэмдэглээ. 22 наһанайнгаа дүрбэн жэл үлүүтэйе түрэл «Забайкалец» совхозойнгоо түбэй фермэдэ һаалишанаар үнгэргөө. Коммунис ажалай ударник, комсомол басаган Анна Петрова хамта ажалладаг үетэн нүхэдһөө онсо илгардаггүй. Залуу наһанай охин хүсэтэй. Танца, кино, концертһээ гээгдэдэггүй, клубай уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Эхэдээ зэмэлүүлэн зэмэлүүлэн һүниие ото ном уншажа гарадаг. Одоол фермэдээ ерээд, үнеэгээ һаажа һуухыень хараһайт. Хүдэлсэ бүхэниинь ондоохон, өөрын тусгаар маягтай. Яраһан, тэбдэһэн тэмдэг үзэгдэхэгүй. Хатуу, зөөлэншье хүхэтэй үнеэн байг хамаагүй, һүн хүнэг уруу нэгэ жэгдээр шорьен гоожожол байха. Хараһаар байтар амһарта дүүрэшэхэ. Үнеэн бүхэниинь өөрын нэрэтэй. Һаалгуулха ээлжээгээ мэдэдэг, номгохонууд, хайража, хабиганажа байдаггүй.

— Мал бүхэн өөрын абари зантай байдаг юм. Дүрбэн хүлтэй адагүусан гээд хараажа, гар хүрэжэ яашье болохогүй. Шэрүүнээр хандаа һааш, һуури байраа алдаха. Би нэгэшье үнеэгээ хабидажа һаадаггүйб, — гээд, Анна Матвеевна хөөрэнэ.

Анна Матвеевна даажа абаһан 16 үнеэнһээ табан жэлэй туршада 1689 центнер һү һааха даабаритай һэн. Энэ жэлэй мартын эхиндэ 1763 центнертэ хүргөөд байгаа. Һаалишанаар хүдэлжэ эхилһэн юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 2120 килограмм һү һааһан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 3212 килограмм болгоо. Тиигэжэ дүрбэн жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалияа аяар 1092 килограммаар дээшэлүүлжэ шадаа. Аймагай 400 шахуу һаалишан сооһоо нэгэшье хүн иимэ ехэ амжалта түйлажа шадаагүй гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

Анные угаа залгамжалһан һаалишан, бага наһанһаа хойшо эхээ дахажа, үнеэ һаажа һураһан хүн гээд хэлэхын аргагүй. Айлай 4 хүбүүн, 4 басаган. Басагад сооһоо эгээл баганань. Тэдэнһээ Анна гансаараал һаалишан болонхой.

— Багаһаа хойшо малда дуратай һэм. Ээрэгшэнээ һаахын тулада эгэшэнэрһээ эгээл түрүүн бодохош. Удаань 8-дахи класста һуража байхадаа, зунайнгаа амаралтын үедэ һаалишадта туһалхаш. Хэн нэгэнэй амаралтада гарахада орондонь табиха. Тиигэжэл ажалай дүршэл олооб, һаалишанаар хүдэлхэ хүсэлэн түрэһэн юм. Эгээн түрүүн А. Е. Телешевагай бүлэг үнеэдые даажа абаад, һара соо һаахадаа, һаалинень ехээр доошолуулаагүй һэм. Энээндэмни Анастасия Еремеевна ехэл баясаһан, бэрхэ һаалишан боложо шадахаш гэжэ байгаад магтаһан, өөрынгөө дүршэлдэ һургаһан юм. Настя хээтэйе минии ажалаймни багша гэжэ нэрлэдэгби, — гээд Анна хөөрэнэ.

Анна Петрова ажалайнгаа багша Анастасия Еремеевнае холо ахяа. Аймаг соогоо эрхим һаалишадай нэгэн гэжэ суута гараа. Аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ жэлэй эхинһээ хойшо түрүүлжэ ябана. Майн 1-нэй байдалаар үнеэн бүриһөө 1312 килограмм һү һаагаад байгаа. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 3200 килограмм һү һааха уялгатай. Тэрэнэй эрхим ажалай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын улаан туг аймагай түб һууриндa жэлэй эхинһээ хойшо дүрбэ дахин үргэгдөө, өөртэнь КПСС-эй райкомой бюро, аймсоведэй гүйсэдком амаршалгын телеграмма эльгээгээ.

Залуу һаалишан Анна Матвеевнагай гараар дүрбэн жэл соо һаагдаһан бүхы һү хамтадхабал, 80 автомашина болохо. Энэмнай ехэ гү, али бага гү? 4500 хүн зонтой Мухар-Шэбэр тосхондо үдэр бүри 15 центнер һүн наймаалагдадаг. Тиимэ болохолоороо «Забайкалец» совхозой залуу һаалишан Анна Петровагай һааһан һүөөр аймагай түбэй хүн зониие дүрбэн һара соо хангажа болоно.

«Забайкалец» совхоз комсомол-залуушуулай хоёр фермэтэй. Тэдэнэй нэгэн болохо түбэй фермэдэ Анна Петрова ажаллана. Үетэн нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, үгэ хүүрээ дуулгасатай, бэрхэ эмхидхэлшэ, нинтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададагша Анна басагые хамта ажалладаг хани нүхэдынь фермынгээ комсоргоор хоёрдохи жэлээ һунгаа. Тэндэнь гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн улаан булан бии. Басагад сүлөөтэй сагтаа тэндээ сугларжа, һонин ном тухай хөөрэлдэдэг, шэнэ газетэ, журнал уншадаг, шатар, даам табидаг, телевизор харадаг, радио шагнадаг юм.

Һаалишадай дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Сугтаа хүдэлдэг басагад Антонида Главацкая Мария Малыгина хоёртой Анна мүрысэнэ. Энэ фермын эбтэй эетэй коллектив совхозойнгоо Хүсөөтын комсомол-залуушуулай фермын малшадтай мүрысэдэг һэн.

— Анна Петрова зориһондоо хүрөөдүйдөө һанаагаа амардаггүй басаган даа. Мал харууһалха, эдеэлүүлхэ, һү һааха зоотехническэ бүхы заабари шудаланхай. Нэн түрүүн нарай үнеэдые шадамар бэрхээр һаажа, һүтэй үнеэд болгодог. Жэшээнь, хоёр жэлэй урда тээ абаһан «Фея» гэжэ дүнжэн үнеэнһээ мүнөө үдэрэй 12 килограмм һү һаана, — гээд, фермые даагша коммунист Ф. К. Носков хөөрэнэ.

«Забайкалец» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад, Шаралдайн дунда һургуулиин багшанар, мүн тосхоной медицинын хүдэлмэрилэгшэд һунгалтын урда тээхи хамтын суглаан дээрэ республикынгаа засаг түрын дээдын органой депутадта кандидадаар нютагайнгаа басаган, түрүү һаалишан, ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн Анна Матвеевна Петровае нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

Арадай багша алдартай

ҺУРАГШАДЫНЬ ХҮНДЭЛЖЭ ЯБАДАГ

Багша Дарима Жалсараевна Бунаеватай Мартын 8-най һайндэрэй урда тээхэнэ танилсаа һэм.

Багшанарай таһалга шуугаатай, хүлгөөтэй. Хэшээлнүүдэй хоорондохи забһарлалгын үе дайралдаа.

Дарима Жалсараевна хүнүүдэй дуугарха, шууяан абяанда анхаралаа оройдоошье табингүй, һурагшадайнгаа һаяхан бэшэжэ дүүргэһэн шалгалтын хүдэлмэринүүдые хаража һууба. Нэгэ тетрадь дээрэ «дүрбэ» гэһэн сэгнэлтэ, нүгөөдэ дээрэнь «табые» табяад орхибо. Гурбадахи тетрадь ираад, хаража һуутараа, үлэ мэдэг миһэд гэбэ. Хэбэрынь тетрадиин эзэн — бишыхан хүбүүн гү, али басаганиие һанаа хаш.

Шабинарайнгаа дэбтэрнүүдые аятай һайнаар шалгажа һуухадаа, энэ хүн өөртөө ехэ жаргал, урмашал олоно гээшэ ха гэжэ абаһаар лэ мэдэгдэхээр байба. Зүб даа. Багша хүн өөрынгөө ажал хүдэлмэриин һайн дүнгүүдые хоёр нюдөөрөө хаража байхадаа, баясангүй яахаб даа.

Дарима Жалсараевна Хэрэнэй интернат һургуулида багшалжа эхилһээр үни болоогүй, табан жэл боложо байна. 1970 ондо Улаан-Үдын багшанарай училищи дүүргэһээр лэ энэ интернат һургуулида ерэһэн юм.

Үнгэрһэн энэ үе соо Бунаева өөрынгөө мэргэжэлдэ дуратай, оролдосотой хүн байһанаа харуулаа. Бүхы хэшээлнүүдээ методикын заабаряар тон зүб, һонирхолтойгоор үнгэргэжэ, һурагшадай анхаралые ехэ һайнаар татадаг юм. Тиигээдшье Дарима Жалсараевна нүхэд багшанарайнгаа дунда хүндэтэй болонхой.

— Багша болохо гэжэ түрэһэн хүн даа, — гээд завуч Татьяна Прокопьевна Скопенцева тэрээн тухай хөөрэнэ. — Хододоо нягта, бэээ баринги, һүбэлгэн. Үлүү булуу юумэ дуугаржа байхагүй. Хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг. Дарима Жалсараевнада даабари үгөөл һаа, амархан һуухаш. Заатагүй дүүргэхэ...

Дарима Жалсараевна залуу багшашье һаа, зарим нүхэдэй халан абахаар дүй дүршэлтэй болонхой. Һурагша бүхэн тухай тусхай дневник бэлдэнхэй. Энэнь үхибүүн, һурагша бүхэнэй зан абарие мэдэхэ хэрэгтэнь тон һайнаар туһална.

Иимэ ехэ оролдосо, эрмэлзэл хэзээдэшье тон һайн үрэ дүнгүүдые харуулна. Дарима Жалсараевнагай һурагшад хододоо эмхитэй, сэбэрээр, зохидоор хубсалан хай, эрдэм мэдэсээр түгэс һайн байдаг.

Нүхэр Бунаева өөрынгөө мэргэжэл, шадабарие нарижуулан дээшэлүүлхын түлөө тэмсэдэг. «Дарима Жалсараевна уран гартай хүн» гээд хэлсэдэг. Классаа өөрөө шэмэглэнэ, зурана, бэшэнэ, дархална. Энээниие хараһан һурагшад урмашажа, баһал өөрөө дархалха, бэшэхэ гэжэ оролдодог.

Богонёор хэлэхэдэ, Дарима Жалсараевна Бунаева гээшэмнай шабинартаа, түрэлхидтэнь, нүхэдтөө хүндэтэй багша юм.

— Өөр тухайгаа хөөрэжэ үгыт — гэжэ минии асуухада, тэрэ хитэнгеэр урдаһаам энеэбхилээд, олоншье юумэ хэлэжэ үгөөгүй һэн. Тиибэшье һаань залуу багшын хуряангы намтар тухай мэдэжэ абаа бэлэйб.

Дарима Жалсараевна Жэмһэг тосхондо һургуули дүүргээ. Үшөө һургуулида һуража ябахадаа, бага классуудай һурагшадые ходо наадуулдаг, вожатаар хүдэлдэг һэн.

«Дарима, ши багшал болоо һаа, ехэл тааража хүнши» — гээд, багшань Жанна Александровна Баханова ходо хэлэдэг бэлэй. Дарима басаган түрүүшээр тэрэ үгэнүүд тухайнь даамайгаар бодожо үзэдэггүй һэн. Тиинһээр байтараа ойлгожо эхилээ.

Жанна Александровна Баханова хэшээлнүүдээ ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэдэг һэйгаа. Харин классһаа гадуур ябуулдаг хүдэлмэриингөө талаар һургуули соогоо ходо түрүүлдэг бэлэй. Тэрээндэнь Дарима басаган ехэ дуратай һэн.

Багша хүн гээшэ үхибүүдтэ дуратай байха зэргэтэй. Энэ шэнжэгүй хүнэй хүмүүжүүлэгшэ болохонь гайтайл хаш. Энэрхы дулаахаар хандахые үхибүүд абаһаар ойлгоод орхидог. Энэ талаар Дарима Жалсараевнада өө-мөө байхагүй.

Хэнэйшье мэдэһээр, нүхэр Бунаева абаһаар амжалтануудые түйлажа эхилээгүй. Түрүүшээр нилээд хүндэ хүшэр байгаа.

— Классай журамые гартаа абаадхёо һэм. Тииһээршье һурагшадаа һонирхуулжа, хүсэл эрмэлзэлыень ойлгоод абааб, — гэжэ Дарима Жалсараевна хөөрэнэ.

Нүхэр Бунаевагай класс четвертьһээ четверть бүхэндэ һайн һуралсалтай гарана. «Хоёр» гэһэн сэгнэлтэтэй һурагша байдаггүй.

Иигэжэ залуу багша амжалтатай ябана. Һурагшадынь тэрэниие хүндэлжэ ябадаг.

Л. ВАМПИЛОВА,
«Саяан» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

ГАЗАРАЙ ЭЗЭН

Һунгуулиин Бага-Куналейн 61-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар залуу механизатор Дмитрий Федорович Монохонов дэбжүүлэгһэн байна.

Дмитрий Монохонов 1951 ондо түрэһэн, комсомолой гэшүүн, таряашан уг гарбалаа үргэлжэлүүлжэ ябаһан механизатор хүн юм. Хүдөө ажахын ямаршье машина даалгаа хада ябажа ядахагүй. Совхозойнгоо үргэн газар хахалһаншье, таряа хуряаһаншье байна. Табан жэлэй үнгэрһэн 4 жэлэй туршада дунда зэргээр жэлдээ 615 гектар газар элдүүрилдэг, 385 гектарай таряа хуряадаг байба.

Ажалдаа амжалта түйлаһанайнгаа түлөө залуу механизатор «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр, «Үйлэдбэриин залуу хүдэлмэришэн» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгээр 1974 ондо шагнагдаа һэн.

Дмитрий Монохонов ажалайнгаа эршэ һуладхадаггүй, бүхэриг бүтээсэтэй байһанаа жэл бүри харуулна. 1974 ондо аймагай комсомол-залуушуулай комбайнова агрегадуудай дунда энэ механизаторай агрегат чемпион боложо гараа һэн.

Ц. ЦЫРЕНОВ.
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой инструктор.

КАЗАХАЙ ССР. Карагандагай областиин Осакаровска районой «Новый путь» совхозой механизатор, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Иван Иванович Ивановой нэрэ республика дотороо үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Дайнай жэлнүүдтэ И. Иванов Ленинград хотые хамгаалхадаа, хүлэйнгөө һүеы шархатаһан байгаа. Фронтовик зоригоо мухангүй, протезээр ябажа, механизаторай мэргэжэл шудалаад, хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ, республика дотороо түрүү механизаторнуудай нэгэн болоһон байгаа. Эхэ оромнай тэрэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, Геройн Алтан Одоор шагнаа һэн.

И. И. Иванов депутадай уялгануудтаа үнэн сэхээр хандадаг юм. Тэрэ үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хамааралсадаг байна. Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые совхозой отделениин коллективэй болзорһоо урид дүүргэһэндэнь И. И. Иванов ехэ габьяатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Карагандагай пионернүүд механизаторнуудта айлшаар ерээд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БИШЫХАН БҮМБЭГЫН ЭЗЭД

Стол дээрэ наададаг теннисээр хубидаа, командаараа республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө 19-дэхи мүрысөөн Буряадай мебель бүтээдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай спортын зал соо боложо дүүрэбэ. Буряадай АССР-эй зунай VI спартакиадын тоосоогоор үнгэргэгдэһэн энэ ехэ наадаанда спортын һайн дуранай «Труд», «Спартак» «Урожай» бүлгэмүүдэй суглуулагдамал командануудай 60 теннисист хабаадаһан байна.

Эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй дунда гурбан үдэр соо болоһон шанга мүрысөөнэй дүн гаргахада, нёдондо жэлэй чемпионууд — «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд дахяад лэ чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Спортын мастерта кандидадууд: Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордento «Электромашина» заводой инженер Юрий Кушнарев, Зүүн Сибиριин технологическа институдай студент Владимир Коденев, 2-дохи дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Александр Мугдуев, мүн СССР-эй Науканuudай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай байгаали шэнжэлдэг институдай тоолон тодорхойлолгын техникын ба математикын лабораториин хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Пурбуева, 19-дэхи дунда һургуулиин 7-дохи классай һурагша Елена Бутина, 4-дэхи дунда һургуулиин 7-дохи классай һурагша нэгэдэхи разрядтай Елена Намсараева гэгшэд «Труд» бүлгэмэй командануудай илалтада хубитаяа оруулһан байна. Командын тренер П. Ф. Новак энэ талаар ехэ габьяатай юм.

Эрэшүүлэй дунда — «Урожай», «Спартак», харин эхэнэрнүүд cooһoo «Спартак», «Урожай» бүлгэмүүдэй теннисистнүүд 2-дохи, 3-дохи һууринуудые эзэлһэн байна.

— Тиихэдэ «Буревестник» бүлгэмэй, «Забайкалец» гэжэ спортын клубай командануудаа мүрысөөндэ табяагүй байһаниинь халагламаар. Ушарынь юуб гэхэдэ, урда урдын жэлнүүдтэ эдэнэр яһала бэлэдхэлтэй командануудые республикын чемпионадуудта табидаг һэн, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья А. Н. Барсуков хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, хүүгэдэй республиканска спортын һургуулида һуража, бэрхэ теннисистнүүд болоһон Ц. Дутарова, эгэшэ дүүнэр Е. болон А. Пискуноватан, М. Егорова, А. Кононов, М. Серышев ба бусадһаа бүридэһэн «Буревестник» бүлгэм энэ мүрысөөндэ амжалта туйлаха аргатай байгаа. Теэд суглуулагдамал командын бүридхэгдөөгүй байһан ушарта «Буревестник» бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь А. А. Маракканов) зэмэтэй.

Хубиин түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн айхабтар шанга, угаа һонирхолтой тэмсэлдэ үнгэрбэ.

Эрэшүүлэй дунда нёдондо жэлэй республикын чемпион А. Мугдуев Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 1-дэхи курсын студент М. Серышевтэй түгэсхэлэй уулзалгада наадахадаа, 2:3 тоотойгоор (17:21, 21:19, 18:21, 21:17, 19:21) шүүгдэжэ, хүндэтэ нэрэ зэргэеэ алдаһан байха юм. Иигэжэ спортын мастерта кандидат Михаил Серышев Буряадай АССР-эй чемпион болобо. Энэнь залуу спортсменэй ехэ амжалта мүн. Ю. Кушнарев гурбадахи һуури эзэлээ.

Түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаһан Е. Бутина Т. Пурбуева хоёрой уулзалга чаһаа үлүү соо үргэлжэлөө.

Эндэ үнгэрэгшэ жэлэй чемпионка Т. Пурбуева 2:1 тоотойгоор булижа ябатараа, саашадаа эдэбхиеэ алдан, һүүлшын хоёр партида шүүгдэшоо. Тиин мүрысөөнһөө мүрысөөндэ мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ ябаһан комсомол басаган Елена Бутина республикын чемпионкын нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ. Улаан-Үдын 40-дэхи дунда һургуулиин 7-дохи классай һурагша Наташа Серышева гурбадахи һуурида гараһан байха юм.

Эдир хүбүүдэй дунда хүүгэдэй республиканска спортын һургуулиин хүмүүжэмэлнүүд Олег Плутт, Коля Попов, Сережа Черепанов гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

Басагад cooһoo 4-дэхи дунда һургуулиин 6-дахи классай һурагша Ира Абашеева эрхимлээ. Тэрэ табан уулзалгада бултандань 2:0 тоотойгоор шүүһэн байна. Марина Санпова (ДРСШ), Света Намжилон («Спартак») удаадахи һууринуудта гараба.

Хоёр-хоёроороо наадалгада эрэшүүлэй дунда — В. Коденев — Ю. Кушнарев, эхэнэрнүүд cooһoo — Е. Бутина — Н. Серышева, хүбүүд болон басагадай дундаһаа — О. Плутт, — Н. Попов, С. Намжилон — В. Мельникова гэгшэд илажа, республикын чемпионууд болоһон байна.

Эрэ эхэнэр хоёр, хүбүүн басаган хоёр хамтаран наадахадаа, А. Мугдуев — Е. Бутина, О. Плутт — И. Абашеева гэгшэд шүүгээ.

— Урда чемпионадтай сасуулхада, илангаяа эдир теннисистнүүдэй мэргэжэл шадабари ургаа. «Спартагай» эдиршүүл (тренерынь А. Н. Барсуков) «Трудай» түлөөлэгшэдтэй ана-мана наадаба, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад секретарь В. Е. Плутт тэмдэглэнэ.

Энэ мүрысөөн зоныг чемпионууд — манай эдир теннисистнүүдтэ ехэ шалгалта болобо. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдиршүүлэй дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн байгша оной июлиин 4-дэ Калуга хотодо болохо юм.

Илагшадта кубок, 1 шатын дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Һүүлэй хэдэн жэл соо манай теннисистнүүд Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоно соогоо илаһан байна. Тиин бүхы бүлгэмүүд спортын энэ зүйлдэ олониие хабаадуулан, эдэниие зүбөөр һорижо, амжалта илалтаяа улам батадхаха ёһотой.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1975 оной республикын чемпионууд М. Серышев. Е. Бутина: доодо таладань — хүбүүдэй дунда илажа гараһан О. Плутт (баруун гарһаа) С. Черепановтай наадажа байна.
В. ПЛУТТЫН фото.

СПОРТ

ФУТБОЛ

НЭГЭ ҺУУРИ ГЭДЭРГЭЭ...

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэһэн байна. Энэ наадаанда хабаадалсаһан Алас-Дурна зүгэй хото городуудай футболистнууд бултадаа Казахай ССР-эй, Сибириин городуудта айлшалба. Тиин гэртээ гэхэ гү, али өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан эдэнэртээ айлшалхадаа, зарим командануудай «бүдэржэ» эхилһэниинь харамтай ха. Жэшээнь, манай «Сэлэнгэ», Эрхүүгэй «Авиатор», Шэтын «Локомотив», Владивостогой «Луч» командануud талмайн эзэдтэ шүүгдэхэдээ, мүрысөөнэй таблицада гэдэргээ сухарижа эхилбэ. Эндэ гансал Благовешенскын «Амур», Хабаровскын СКА командануud талмайн эзэдтэй ана-мана тулалдажа шадаха аргатай, бэлэдхэл һайнтай байба. «Амурай» футболистнуд Красноярскын «Автомобилист» командын стадион дээрэ наадаа. Тиихэдээ талмайн эзэдые 0:2 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлбэ.

Хэдэн наадаанай туршада эрхимлэжэ ябаһан Хабаровскын футболистнууд Томскын «Торпедо» командатай 1:1 тоотойгоор тэнсэхэдээ, нэгэ һуури гэдэргээ сухариха баатай болобо. Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» команда энэ үдэр Никольскиин «Горняк» командада айлшалһан юм. Тиихэдээ эдэнэртээ 1:0 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, нэгэ һуури гэдэргээ сухариба. Мүн «Авиатор» Кзыл-Ордын «Орбитада» — 2:1, Шэтын «Локомотив» Целиноградай «Целинник» командада 2:0, Владивостогой «Луч» Барнаулай «Динамода» 3:2 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Тиин шүүжэ гараһан командын футболистнуудай мүрысөөнэй таблицада урагшаа дабшажа эхилхэдэ, шүүгдэһэн командануud хэдэн һуурияар гэдэргээ сухарижа захалба ха юм. Жэшээнь Шэтын «Локомотив» командын футболистнууд алар табан, Эрхүүгэй «Авиатор», Семипалатинскын «Спартак» командануud гурба, Владивостогой «Луч» нэгэ һуури гэдэргээ сухариһан байна. «Спартак» командын футболистнууд Павлодарай «Трактор» командада 2:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байба.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд ээлжээтэ наадаяа июниин 19-нэй үдэр «Целинник» командын стадион дээрэ үнгэргэбэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгэ	Тэнсэ	Шүүгдэ	Бумбэгэ	Очко
«Амур» Благов.	9	5	3	1	14:3	13
СКА Хабаровск	9	5	2	2	17:7	12
«Орбита» (К-О)	7	5	1	1	12:6	11
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	7	4	1	2	10:3	9
«Динамо» Барнаул	8	3	2	3	9:9	8
«Луч» Владивосток	8	3	2	3	8:8	8
«Горняк» Никольск	8	3	2	3	7:12	8
«Трактор» Павл.	7	3	1	3	5:4	7
«Спартак» С-палат.	7	2	3	2	5:5	7
«Авиатор» Эрхүү	7	2	3	2	8:8	7
«Торпедо» Томск	8	1	5	2	7:9	7
«Целинник» Ц-град.	8	2	3	3	7:10	7
«Шахтер» Караганда	6	2	2	2	4:4	6
«Локомотив» Шэтэ	7	2	2	3	5:7	6
«Химик» Джамб.	7	1	4	2	5:10	6
«Чкаловец» Н. Сиб.	7	1	3	3	6:6	5
«Автомобилист» Кр.	8	1	2	5	5:15	4
«Восток» У-Кам.	6	0	3	3	4:10	3

НАЙДАМТАЙШЬЕ, ТААТАЙ ЗОХИДШЬЕ

1924 оной январиин 1-нэй байдалаар 2.438 түхэриг мүнгэтэй нөөсэлгын 10 касса республика доторнай бии гэжэ тоологдодог һэн. Оройдоол 35 хүн эдэ кассануудта мүнгэеэ хадагалһан байгаа. 1935 оной январьда кассануудай тоо 125 болотороо олошорһон байна. Мүнөө үедэ республика доторнай 300 гараһ нөөсэлгын кассада 164 миллион түхэриг хадагалагдана. Кассада мүнгэеэ оруулагшадай тоо 274 мянганда хүрөө. Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада хүн зоной кассада хадагалһан мүнгэн 67 миллион түхэригөөр ехэ болоо. Тиихэдэ мүнгэ кассада оруулагшадай тоо 58 мянган хүнөөр олошороо. Мүнгэ хадагалагшадай хүн бүхэн дунда зэргээр 582 түхэриг нөөсэлгын кассада оруулһан болоно.

Эдэ тоо, баримтанууд юу харуулжа үгэнэб гэхэдэ, парти, правительствын үдэр бүхэнэй анхарал оролдолгын ашаар совет арадай ажаһуудал баян дэлгэр боложо байһые гэршэлнэ бшуу. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин хүлһэнэй хэмжээн нилээд дээшэлээ. Олохон хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин хүлһэнэй түлөө абтадаг налог доошолуулагдаһан гү, али оройдонь болюулагдаһан, колхознигуудта пенси тогтоогдоһон, зарим бүлэгэй пенсионернүүдэй пенси дээшэлһэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай инвалидуудай хүнгэлэлтэ үргэдхэгдэһэн байха юм. Тиимэһээ нөөсэлгын кассанууд хүн зоной эрилтэ гүйсэд хангахые оролдожо, жэлһээ жэлдэ ажал хүдэлмэриеэ һайжаруулна. Жэшээлхэдэ, мүнөө үедэ нөөсэлгын кассанууд мүнгэ хадагалалгын, гүрэнэй шүүбэритэ гурбан процентын ... урьһаламжын, мүнгэн-эдлэл зөөриин лотерейн, мүн хүн зонһоо түлөөһэнэй мүнгэ абаха, мүнгэ түлэхэ хэрэг эмхидхэдэг, тэрэшэлэн предприятинуудай, эмхи зургаануудай тоосооной-кассово хэрэглэмжые хангадаг байбал, харин ойрын ерээдүй сагта зээлиин мүнгэнэй чегэй книжкэнүүдые үгэхэ, үнэтэ эдлэл хэрэгсэлнүүд болон саарһануудые хадагаламжада абаха гэхэ мэтын туһаламжа хүн зондо үзүүлэгдэдэг болохоор хараалагдана.

Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй заводто хэдэн жэлэй туршада һонирхолтой туршалга хэгдэжэ байнхай. Предприятиин хүдэлмэришэд, алба хаагшад нөөсэлгын кассаһаа салин хүлһэеэ абадаг байна. Салин хүлһэниинь һарадаа хоёр дахин хүдэлмэришэнэй хубиин счёт дээрэ эльгээгдэнэ. Хүдэлмэришэн таатай зохид сагтаа мүнгэ тэндэһээ абажа шадаха юм.

Автомашина болон үнэтэ эдлэл хэрэгсэл худалдажа абахын тулада кассаһаа тоосооной чек абаха арга онол бүри үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэдэг болоо. Жэшээлэн хэлэхэдэ, мүнөө нөөсэлгын кассаһаа ехэ мүнгэ абаад, магазин ошоһонойнь хэрэггүй. Нөөсэлгын кассаһаа чек абаад, автомашина, мотоцикл, пианино, мебельнэ гарнитур, мотоорно онгосо, камера, үнгэтэ металл, шулуугаар бүтээһэн зүйл, холодильник, телевизор, хибэс гэхэ мэтэ үнэтэй сэнтэй эд бараа абажа шадаха.

Нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалхада найдамтайшье, таатай зохид юм.

П. БАЖИНА,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй нөөсэлгын кассануудай управлениин таһагай начальник.

Хилын саанаһаа
• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Союзна, автономито республиканuudай Верховно Соведүүдые, нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдые һунгаха һунгалтада бэлэдхэлые социалис оронуудай газетэнүүд үргэнөөр толилно. Һунгалтын урда тээхи кампани Советскэ Союзда политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна гээд Болгариин, Венгриин, Польшын ба бусад оронуудай газетэнүүд бэшэнэ.

Совет космонавтнууд Петр Климугай. Виталий Севастьяновай «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци дээрэ хэжэ байһан туршалганууд тухай гадаадын хэблэл мэдээсэнэ.

Үүрэй солбониие, тэрэнэй оршон тойронхиие шэнжэлжэ үргэлжэлүүлхын тула «Венера-9» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет автомат станциин табигдаһан тухай Япоnoй «Асахи», «Майнити» газетэнүүд, бусад оронуудай хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойдо Венгриин газетэнүүд анхаралаа ехээр хандуулна. Бүлгэмэй түбэй правлениин генеральна секретарь Мария Надь гэгшын статьяе «Непсабадшаг» газетэ «Эбдэршэгүй хани барисаанай һүлдэ» гэһэн гаршагтайгаар толилбо.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» оромнай үлэхэ ёһотой гү гэһэн асуудалаар бүгэдэ ниитын референдумэй Англиин түүхэдэ түрүүлэн болоһон тухай газетэнүүд бэшэнэ. Орон доторхи хёмороо зүришэлдөөнүүд үгы болоо бэшэ, харин улам гүнзэгырһэн байна гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Загаһа бариха талаар совет-японой хөөрэлдөөнүүд боложо, Япон далайн эрье шадараар загаһа бариха тухай СССР-эй, Японой хоорондын хэлсээндэ гар табигдаба гэжэ Токиогой газетэнүүд мэдээсэнэ.

Түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэһэн Кубын барилгашадай ажалай амжалтанууд тухай Гаванын «Гранма» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

АМСТЕРДАМ

СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Нидерландын Коммунис партиин XXV съезд эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. КПН-эй түрүүлэгшэ X. Хукстра КПН-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ, съездын тезисүүдтэ, ажал ябуулгын программын проектдэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Орон доторхи экономическа байдалай доройтон муудалга, хүдэлмэригүйшүүлэй олошоролго, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэ гэхэ мэтэ асуудалнуудта Голландиин коммунистнууд гол анхаралаа хандуулһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай съездэ эльгээһэн амаршалгын бэшэгые уншахадань, делегадууд нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаа.

КПН-эй ЦК-гай хүндэтэ гэшүүн П. де Гроот съезд дээрэ ехэ үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын байдалда, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй зорилгонуудта тогтоһон байна. Коммунизмда харша этэгээдүүдэй Советскэ Союзда зүрюу ябуулгануудые хэдэг байдагыень тэрэ эрид буруушааба. Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай үүсхэлээр уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада эдэнэр тойбо татахые оролдоно.

Эб найрамдалай ба дайнай асуудал мүнөө үеын гол шухала асуудал болоно гэжэ П. де Гроот тэмдэглээ.

Делегадууд КПН-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлые, тезисүүдые һайшаагаад, ажал ябуулгынгаа. эрилтэнүүдэйнгээ программа баталан абаһан, партиин Центральна Комитедэй шэнэ бүридэл һунгаһан байна.

РИМ

Коммунистнууд һунгалтада бэлдэнэ

ТАСС

Областьнуудай, провинцинуудай ба муниципальна засаг захиргаание һунгаха һунгалта июниин 15-да Италида үнгэргэгдэхэ юм. Италиин Коммунис парти энээндэ эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Олон тоото митингнүүд, суглаанууд, конференцинүүд орон дотор үнгэргэгдэжэ, ИКП-гэй хүтэлбэрилэгшэд партиингаа хараа бодолые, тэрэнэй зорилгонуудые,, энэ һунгалтын үедэ дуугаа үгэлгын ямар ехэ удха шанартай байһые хүн зондо ойлгуулжа үгэнэ. 40 миллион шахуу хүн энэ һунгалтада хабаадаха юм.

Италиин Коммунис партиин түрүүлэгшэ Луиджи Лонго залуу һунгагшадтай уулзахадаа, һунгалтада бэлдэлгын асуудалнуудта, энээнтэй дашарамдуулан, залуу коммунистнуудай урда табигдаһан зорилгонуудта гол анхаралаа хандуулһан байна.

ПАРИЖ

БУРЖЕДЭХИ АВИАСАЛОН ХААГДАБА

ТАСС

Парижай Бурже гэдэг аэропортдо үнгэргэгдэһэн авиациин ба космонавтикын уласхоорондын заншалта 31-дэхи салон агаарай ехэ һайндэрөөр амаралтын үдэр дүүрэбэ. Энэ хадаа самолет. бүтээлгэдэ, замбуулинай дайда шэнжэлэлгэдэ туйлагдаһан һүүлэй амжалта, илалтануудай харалга болоһон байна. Парижай хэдэн зуугаад мянган хүн зон, хариин оронуудһаа ерэһэн айлшад салоной хүдэлмэрилһэн 10 үдэр соо 20 ороной, тэрэ тоодо Францiин, Советскэ Союзай, США-гай, Чехословакиин, Польшын, Англиин, Италиин, ФРГ-гэй ба бусад гүрэнүүдэй 575 фирмын, предприятиин, стенднүүдтэй танилсаһан байна.

Советскэ Союзай үргэнөөр табиһан зүйлнүүд салоной энэ амжалтада ехээр нүлөөлһэн байна. Совет павильондо хүн зон хододоо олон байгаа. «Союз» гэжэ замбуулинай онгосотой холболдоһон «Салют» гэжэ замбуулинай научна станци гадаадада түрүүшынхеэ харуулагдаа.

Франциин хэблэлэй бэшэһэнэй ёһоор, энэ хадаа салоной эгээн һонирхолтой зүйл байба.

Хүн зондо харуулалгын ниидэлгэнүүдтэ хабаадаһан «ТУ-144» түхэлэй абяанһаа түргөөр ниидэдэг совет пассажирска самолет хүнүүдые ехээр һонирхуулаа. Энэ совет агаарай онгосын техническэ шэнжэ шанар мэргэжэлтэдэй зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдэбэ.

Совет үйлэдбэриин самоледууд, тодорхойлон хэлэхэдэ, «ТУ-154», «ИЛ-76», «ЯК-40», мүн «МИ-8», «КА-26» түхэлэй вертоледууд һайн талаяа харуулһан байна.

ВЕНЭ

ВЕНЭДЭ ОЙН БАЯР БОЛОБО

ТАСС

Австриин олониитын эмхинүүдэй нэгэнэй байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Австро-совет бүлгэмэй ойн баярай конгресс эндэ нээгдэбэ. Австриин бүхы газар нютагуудһаа делегадууд энээндэ хабаадахаяа ерэһэн байна. Совет-австриин бүлгэмэй түбэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй летчик-космонавт П. Р. Попович түрүүтэй гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой харилсаа холбоо тогтоодог совет бүлгэмүүдэй холбооной делегаци конгресстэ хабаадаа.

Австро-совет бүлгэмэй вице-президент профессор А. Заттлер конгрессые нээбэ. Австро-совет бүлгэмые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые СССР-һээ Австрида байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов уншаад, нэрьемэ альга ташалга доро бүлгэмэй президент Г. Глязерта орден барюулба.

Г. Глязер үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союз хадаа Австриин арадай хани нүхэр болоно, энэнь Австрида ехэ ашатай туһатай байна гэжэ тэмдэглээ.

П. Р. Попович конгресс дээрэ амаршалгын үгэ хэлэбэ. Бүлгэмые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһантай дашарамдуулан, Венын олониитын баярай суглаан ниислэл хотодохи Хофбург гэжэ ордон соо болобо.

НИКОЗИ

ХАРА АМЯА ХАРАНА

ТАСС

«Кипртэхи Турциин федеративна гүрэнэй» конституциин проект тушаа референдумые Кипртэхи түүрэг бүлэгэй захиргаан үнгэргэбэ.

Түүрэг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэд хара амяа хаража, аралай хойто хубида иимэ гүрэн бии болгоһон тухайдаа байгша оной февраль һарада соносхоо һэн. Энэ хадаа Кипрэй гүрэниие һалгаажа, гадаадаһаа зэбсэгтэ хамааралсалгаар арал дээрэ тогтоогдоһон байдал батадхаха гэһэн һэдэлгэ болоно гэжэ Кипрэй правительство, уласхоорондын олониитэ тэмдэглэһэн байгаа.

Кипрэй Республикын правительствын бүтэмжэтэй хараа бодолой ашаар, бэеэ даадаһан ба бүрин бүтэн гүрэнэй түлөө киприодуудай тэмсэлые уласхоорондын олониитын үргэнөөр дэмжэһэнэй ашаар түүрэг ба грек бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд Кипрэй асуудалаар Венедэхи хөөрэлдөөнүүдээ һэргээһэн байгаа. Гэбэшье тогтоһон байдал батадхахые эрмэлзэн, түүрэг-кипрэй талын хараа бодол энэ хөөрэлдөөндэ тойбо татаһан байна гээд Кипрэй хэблэл бэшэнэ. «Кипртэхи Турциин федеративна гүрэнэй» конституци баталан абаха тухай түүрэг-кипрэй захиргаанай шиидхэбэри иимэ нэгэ алхам болобо.

Түүрэг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэд хара амяа хаража, конституци баталан абаад, орон доторхи байдалые батадхаха гэһэн али бүхы һэдэлгэ Кипрэй асуудалые шиидхэхэ замда түбэг бэрхэшээл ушаруулха байна гээд Кипрэй Республикын правительство нэгэнтэ бэшэ мэдүүлээ һэн. Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй хоёр шатада амжалтын туйлагдаагүй байһан ушар энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үбһэ хуряалга эхилхэнь» — түрүү бэшэг. «Холын харгыда» — И. Николаевай фоторепортаж. Партийна эдэбхитэдэй суглаан тухай мэдээсэл. Һунгуулиие угтуулан.

Хоёрдохи хуудаһанда: Н. Анпилоговой статья. Һайжаруулагдаһан бэлшээри тухай П. Петровичой статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Манай кандидадууд». Манай хөөрэлдөөн. Театрай зүжэг тухай. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Түрэл орон соогуураа. «Тулдуунай үзэсхэлэн гоё үзэгдэлнүүд» — В. Богдановай фоторепортаж. Спортын һүүлэй шэнэ һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

«Орбита». 11.05—Мультфильмнүүдэй программа. 11.20 — А. С. Пушкинай түрэһэн үдэртэ зорюулагдаһан үдэшэ. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Остров Колдун» — уран һайханай фильм. 14.05 — «Объектив» — телевизионно клуб. 14.40 — 14.50 — Забһарлалга. 14.50 — «Жэлэй уянгата үенүүд». Ленинградай академическэ А. Вагановагай нэрэмжэтэ хореографическа училищиин һурагшад хатарха. 15.30 — «Гэртэм хэншье үгы» (7, 8, 9-дэхи серинүүд). 15.55 — «Москва ба москвагайхид». 16.25 — Баскетболоор эрэшүүлэй дунда Европын чемпионат. Югославиһаа дамжуулга хэгдэхэ. 16.55 — «Танда манай дуунууд ба хатар». 17.25 — «Эльгээгдээгүй бэшэг» — уран һайханай фильм. 19.00 — «Время». 19.30 — «Ещё раз про любовь» — уран һайханай фильм. 21.00 — «Бидэнэр ерээдүйе харюусахабди» — документальна фильм.

Улаан-Үдэ. 21.20 — «Съездһээ съезд хүрэтэр». 21.40 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 21.55 — Москвагай Фрунзенска һунгуулиин округой һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр А. Н. Косыгинтай уулзаха. Концерт. ССР Союзай Ехэ театрһаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 02.00 — «Время». 02.45 — Спортын һонин (үнгэтэ). 1. Футбол. «Торпедо» — «Динамо» (К.) 2. «Спортлото» наадалга.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 19.20 — Телевизионно һонин. 19.40 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаһан программа. 20.20 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.50 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментальна оркестрэй концерт. 21.20 — 21.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 21.30 — Мэдээжэ болоһон классическа хүгжэмэй концерт (үнгэтэ).

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

СИБИРИИН ТЭЭРМЭНҮҮД

КРАСНОЯРСК хотодо ажаһуудаг пенсионер П. А. Ларионовой дархалһан уһан тээрэм журналай багахан стол дээрэ табихада багташаха байха. Хүдэлжэ байдаг энэ модель «Сибириин сүлэлгэдэ В. И. Ленинэй байлга» гэһэн, Шушенскадахи дурасхаалай музей-заповеднигтэ табигдаа. Владимир Ильичэй сүлэлгэдэ байха үеэр иимэ тээрмэнүүд Сибириин һуурин тосхонуудта олон байдаг һэн.

Ларионов — угай тээрмэшэн юм. Бага балшар наһанһаа талха татаха хэрэгтэ тэрэниие эсэгэнь һургаһан байгаа. Хорёод онуудта институт дүүргэхэдээ, хүдөөгэй хүбүүн технолог-талха татагша болоһон юм. Пенсидэ гарахадаа, тээрмын модельнүүдые бүтээжэ захалба.

Мүнөө Ларионов үргэн дэлюун Сибириин бүхы түхэлэй тээрмэнүүдэй модель дархалха гэжэ бодомжолһон байна. Тэдэнь эндэхи хизаар нютагаа шэнжэлэлгын музейнүүд соо табигдажа, революциин урда тээхи Сибириин тарялангшадай ажабайдал тухай хөөрэхэ байна.

УҺА ДАМЖУУЛХА 13 ЗУУН ЖЭЛЭЙ СОРГО

ХОЙТО Таджикистандахи Зарафшан мүрэнэй губи талада уһалууриин канал малтахадаа, уладахи Лемнор гэжэ кишлагай хүн зон шабарaар хэһэн хоолой соргонуудые газар доороһоо олобо. Нэгэ метр ута, 20 сантиметр диаметртэй тиимэ соргонууд хадын булагһаа эртэ урдын минаредүүд, хэрэмүүд худар уһа гаргадаг соргын үлэгдэлнүүд болоно. Арбан гурбан зуун жэлэй урда тээ Таджикистанда ажаһуудаг байһан согда гэжэ арадай ехэ соёл болбосоролтой байһыень энэ зүйл элирхэйлэн батална.

ТАҺАЛГА СОО... АНАНАС УРГАНА

УДААНАЙ амаралтада гараһан авиационно полковник Михаил Смольковой ананас хэршэхэдэнь, таһалга соогуур хангал һайхан үнэр гуташана. Тэрэнь эндэ, энэ таһалга соо ургуулагдаа.

Бразилида ургадаг иимэ жэмэсые нютагжуулан ургуулхын тула элдэб туршалга хэһэн байха. Тусхай гэрэл үгэхэһөө гадна, тарigдаһан газарайнь температуры нэгэ жэгдэ, мүн уһалха уһанайнь температурые 55—60 градус байлгаһан байха юм.

Таллин хото шадархи М. Смольниковой участок ботаническа саад шэнги болонхой. Прибалтикын оршон байдалда виноград, лимон ба дулаан уларилда дуратай бусад жэмэсүүд газаагуур ургадаг байна.

ИЮНЬ ҺАРАДА ЗООПАРК СОО

ЗУНАЙ эдэ үдэрнүүдтэ Москвагай зоопарк соо байдаг амитад хүн зоной анхаралые ехээр татана. Үдэр бүри 70 мянга гаран хүн эндэ орожо харадаг гэжэ зоопаркын директор цидэ ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

Зунай сагай ерэхэдэнь дулаан орондо амидардаг арсланууд, бегемодууд, леопардууд, заанууд, пантеранууд ба ягуарнуудта зохид болобо. Һармагшад дулаан байра cooһoo газаашаа гараа, аистнууд дальбараанууд даа дарана. Харин пингвинүүдтэ ехэл таарамжагүй болонхой. Хүйтэн сэбдэг түбидэ дадаһан энэ амитан һэрюун душ абаха ушартай болоно. Сагаан баабгайнууд һэрюун ваннада орно. Зоопарк соо 6 сагаан баабгай бии юм. Эндэ гараһан сагаан баабгайн гүлгые Үмэнэ Америкэдэ нютагтай мяхашан арьяатанаар — дэлһэтэй шоноор андалдажа, Харьковой зоопарк абаашахань.

Хоморой шухаг бусад амитад зоопаркын омогорхол болоно, улаан дэбтэртэ бэшэгдэһэн байна. Жэшээнь, азиин холын Канадада нютагтай хүсэ буха хоёрой забһарай амитан, Манжуурай улаан залаата тохорюун, уссурин эрээн гүрөөһэн болон бусадые дурдажа болохо.

Гүлгэдэй наададаг талмай дээрэ хододоо хүлгөөтэй байдаг юм. Сүүбэн шонын, шонын үнэгэнэй гүлэгэд, мүн хандагайн ба орын тугалнууд эндэ бии.

Москвагай зоопарк соо бүхы хамта 3 мянга шахуу ан амитан, шубууд, газарай ба уһанай бусад амитад, загаһад байдаг.

(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-80, зам. редактора — 2-68-06, зам. редактора — 2-62-42, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04511. Заказ № 30..